

Kuadri institucional i Bashkimit European për Parandalimin e Pastrimit të Parave: Kuadri rregullator i subjekteve raportuese

Mars 2026

RRETH KËSAJ SERIE DOKUMENTESH SHPJEGUESE

Ky dokument shpjegues është pjesë e një serie vlerësimesh tematike legjislative të përgatitura nga [Transparency International EU](#). Seria ofron një përmbledhje mbi zhvillimet kryesore të prezantuara nga paketa e Bashkimit Europian kundër pastrimit të parave (AML) e vitit 2024 dhe rëndësinë e tyre për procesin në vijim të përafritit të Shqipërisë me acquis të Bashkimit Europian, veçanërisht në kuadër të Kapitujve 23 dhe 24.

Dokumentet publikohen të përkthyer në gjuhën shqipe për të mbështetur përfshirjen e informuar të organizatave të shoqërisë civile, institucioneve akademike, gazetarëve investigativë dhe aktorëve të tjerë në proceset e konsultimit që lidhen me reformat legjislative dhe institucionale në fushën e transparencës dhe integritetit financiar.

Ky dokument bazohet në përkthimin e versionit në gjuhën angleze të “EU AML Legislative Assessment”. Në rast mospërputhjes, versioni origjinal në gjuhën angleze prevalon.

Ky dokument është përgatitur nga Transparency International EU me kërkesë të BIRN Albania në kuadër të projektit *“Follow the Money: Strengthening Albania’s Anti-Money Laundering Initiatives”*, me mbështetjen e FCDO përmes Ambasadës Britanike në Tiranë. Gjetjet e këtij dokumenti janë përgjegjësi e vetme e autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht qëndrimet e Ambasadës Britanike në Tiranë.

PËRMBLEDHJE E KUADRIT INSTITUCIONAL TË BASHKIMIT EUROPIAN (BE-SË) PËR PARANDALIMIN E PASTRIMIT TË PARAVE (AML¹): SUBJEKTET RAPORTUESE

[Rregullorja e Gjashtë kundër Pastrimit të Parave \(AMLR6\)](#) vendos një kuadër ligjor të unifikuar në të gjithë Bashkimin Europian, duke parashikuar rregulla drejtpërdrejt të zbatueshme që synojnë të eliminojnë fragmentimin e shkaktuar nga zbatimet e ndryshme kombëtare. AMLR6 i përcakton subjektet raportuese si mbrojtësit kryesorë të sistemit financiar të BE-së, ligjërisht përgjegjës për identifikimin, uljen dhe menaxhimin e risqeve të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit. Duke përcaktuar qartë strukturat e brendshme dhe marrëdhëniet profesionale që u kërkohen këtyre aktorëve, kuadri garanton një kuptim të njëtrajtshëm të mjedisit juridik në të cilin ata duhet të veprojnë për të parandaluar flukset financiare të paligjshme.

Paralelisht, [Direktiva e Gjashtë kundër Pastrimit të Parave \(AMLD6\)](#) përcakton mekanizmat që duhet të vendosen nga Shtetet Anëtare për të mbështetur këtë kuadër institucional. Ajo vendos kontrole të përshtatshme dhe integritetit ("*fit and proper*"), duke u kërkuar mbikëqyrësve të verifikojnë ndershmërinë, integritetin dhe ekspertizën e nivelit të lartë drejtues dhe të pronarëve përfitues të subjekteve raportuese. Për më tepër, AMLD6 e shndërron vlerësimin kombëtar të riskut në një mjet strategjik, duke u kërkuar Shteteve Anëtare të ndajnë gjetjet me sektorin privat për t'i ndihmuar subjektet raportuese të përshtatin kontrollet e tyre të brendshme me fushat ku rreziku i veprimtarisë së paligjshme është më i lartë.

Për të udhëhequr dhe bashkërenduar këto përpjekje, [Rregullorja AMLA](#) krijon Autoritetin për Luftën kundër Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit (AMLA²). Mandati i tij themelor është mbrojtja e interesit publik dhe ruajtja e integritetit të sistemit financiar të BE-së, duke siguruar mbikëqyrje cilësore dhe duke kontribuar në unifikimin e mbikëqyrjes në tregun e brendshëm. AMLA shërben si qendra e një sistemi të integruar mbikëqyrjeje kundër pastrimit të parave dhe kundër financimit të terrorizmit (AML/CFT³), i cili bashkon vetë Autoritetin dhe autoritetet kombëtare mbikëqyrëse, të cilat veprojnë në mirëbesim, në bashkëpunim dhe me zbatim të njëtrajtshëm të rregullave të BE-së.

¹ AML - Nga anglishtja, akronim për *Anti-Money Laundering*

² AMLA - Nga anglishtja, akronim për *Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism*

³ AML/CFT - Nga anglishtja, akronim për *Anti-Money Laundering/Counter the Financing of Terrorism*

Ky sistem i integruar funksionon përmes një mekanizmi të dyfishtë mbikëqyrjeje. Për subjektet raportuese të përzgjedhura, domethënë institucionet financiare me risk të lartë që veprojnë në të paktën gjashtë Shtete Anëtare, AMLA ushtron mbikëqyrje të drejtpërdrejtë. Këto subjekte raportuese mbikëqyren nga Ekipet e Përbashkëta Mbikëqyrëse të drejtuara nga AMLA. Për subjektet raportuese jo të përzgjedhura, mbikëqyrja mbetet në nivel kombëtar, por nën mbikëqyrjen e tërthortë të AMLA-s, me qëllim që praktikat mbikëqyrëse të jenë të njëtrajtshme dhe me cilësi të lartë në të gjithë Bashkimin Europian.

Për të mbështetur këtë qasje të unifikuar, AMLA ka për detyrë të zhvillojë një metodologji të harmonizuar mbikëqyrëse AML/CFT që zbaton një mbikëqyrje të bazuar në risk për të gjitha subjektet raportuese në BE. Kjo metodologji mbështetet nga një bazë qendrore të dhënash AML/CFT, e cila ndjek profilet e riskut, historikun e përputhshmërisë dhe sanksionet administrative të subjekteve individuale për të identifikuar dobësitë kryesore. Për të garantuar qëndrueshmërinë dhe pavarësinë e kësaj mbikëqyrjeje të specializuar, sistemi financohet përmes tarifave vjetore mbikëqyrëse të vendosura mbi subjektet raportuese më komplekse dhe me risk më të lart, duke siguruar që barra rregullatore të mbetet në përpjesëtim me riskun që secili subjekt paraqet për tregun e brendshëm.

RREGULLORJA AML, “KUADRI UNIK RREGULLATOR”

TEKSTI LEGJISLATIV

Rregullorja (BE) 2024/1624 e Parlamentit Europian dhe e Këshillit, datë 31 maj 2024, për parandalimin e përdorimit të sistemit financiar për qëllime të pastrimit të parave ose financimit të terrorizmit

DISPOZITAT

Objekti dhe përkufizimet

Seksioni 1 – Kreu I

Neni 1

Kjo Rregullore përcakton rregulla lidhur me:

(a) **masat që duhet të zbatohen nga subjektet raportuese** për të parandaluar pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit (AML/CFT)

Neni 2

1) Për qëllimet e kësaj Rregulloreje, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

(18) **“themelim”** do të thotë ushtrimi faktik i një veprimtarie ekonomike nga një subjekt raportues (...)

(19) **“marrëdhënie biznesi”** do të thotë një marrëdhënie biznesi, profesionale ose tregtare e lidhur me veprimtaritë profesionale të një subjekti raportues, e krijuar ndërmjet një subjekti raportues dhe një klienti (...)

(37) **“organi drejtues”** do të thotë organi i një subjekti raportues (...), i cili ka kompetencën të përcaktojë strategjinë, objektivat dhe drejtimin e përgjithshëm, si dhe të mbikëqyrë dhe monitorojë vendimmarrjen e drejtimit, dhe përfshin personat që drejtojnë në mënyrë efektive veprimtarinë e subjektit raportues; kur një organ i tillë nuk ekziston, personi që drejton në mënyrë efektive veprimtarinë e subjektit raportues;

SHPJEGIMI

Këto nene vendosin **një kuadër ligjor të unifikuar** në të gjithë Bashkimin Europian për të garantuar që sistemi financiar të mos keqpërdoret për qëllime kriminale. Duke parashikuar zbatueshmëri të drejtpërdrejtë të rregullave, **synohet eliminimi i fragmentimit të shkaktuar nga zbatimet e ndryshme kombëtare.**

Për këtë qëllim, rregullorja përcakton aktorët e veçantë profesionalë, të njohur si “linja mbrojtëse”, të cilët janë përgjegjës për identifikimin dhe uljen e risqeve. Duke përcaktuar qartë se çfarë përbën një marrëdhënie profesionale dhe cilat janë strukturat e brendshme të këtyre subjekteve, Rregullorja siguron që të gjitha palët e caktuara të kenë një kuptim të njëtrajtshëm të rolit të tyre dhe të mjedisit juridik në të cilin duhet të veprojnë për të parandaluar flukset financiare të paligjshme.

(42) “shoqëri mëmë” do të thotë:

(b) për grupet me seli qendrore jashtë BE-së, kur të paktën dy shoqëri bija janë subjekte raportuese të pranishme në BE, një ndërmarrje brenda atij grupi e vendosur në BE (...)

(45) “mbikëqyrës” do të thotë organ i ngarkuar me përgjegjësi që synon sigurimin e përputhshmërisë së subjekteve raportuese

(57) “partneritet për shkëmbimin e informacionit” do të thotë një mekanizëm që mundëson shkëmbimin dhe përpunimin e informacionit ndërmjet subjekteve raportuese dhe (...) autoriteteve kompetente

Subjektet raportuese

Neni 3

Subjektet e mëposhtme konsiderohen subjekte raportuese për qëllimet e kësaj Rregulloreje:

- (1) institucionet e kreditit;
- (2) institucionet financiare; etj.

Ky nen paraqet një listë të subjekteve që konsiderohen subjekte raportuese; lista e përfshirë në këtë tabelë nuk është shteruese.

Njoftimet për veprimtaritë ndërkufitare dhe zbatimi i ligjit kombëtar

Neni 8

1) Subjektet raportuese që dëshirojnë të ushtrojnë për herë të parë veprimtarinë e tyre në territorin e një Shteti tjetër Anëtar duhet të njoftojnë mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar të origjinës për veprimtaritë që synojnë të ushtrojnë në Shtetin tjetër Anëtar. (...) Nënparagrafi i parë nuk zbatohet për subjektet raportuese që i nënshtrohen një procedure të posaçme njoftimi.

3) (...) **subjektet raportuese duhet të respektojnë rregullat kombëtare të Shtetit Anëtar** ku janë të vendosura dhe operojnë.

4) Kur subjektet raportuese janë të pranishme në disa Shtete Anëtare, ato sigurohen që çdo pikë të zbatojë rregullat e Shtetit Anëtar ku ndodhet.

5) Kur subjektet raportuese (...) veprojnë (...) përmes agjentëve, distributorëve ose përmes llojeve të tjera të infrastrukturës (...) ato duhet të zbatojnë rregullat e Shteteve Anëtare ku ofrojnë shërbime.

Kur **subjektet raportuese** ushtrojnë lirinë për të ofruar shërbime ose janë të pranishme në vende të ndryshme brenda Bashkimit European, ato **duhet të njoftojnë autoritetet e shtetit të tyre të origjinës**. Për të adresuar risqet specifike vendore dhe për të ruajtur integritetin e tregut të brendshëm, këtyre subjekteve **u kërkohet të respektojnë kërkesat specifike kundër pastrimit të parave të vendit ku ushtrojnë realisht veprimtarinë ekonomike** ose mbajnë një infrastrukturë të qëndrueshme. **Kjo parandalon përdorimin e subjekteve pa prani reale për të anashkaluar rregullat** dhe siguron që, kudo që të veprojnë një subjekt, ai të mbahet përgjegjës sipas standardeve të krijuara për të mbrojtur atë juridiksion konkret.

Fusha e politikave, procedurave dhe kontrolleve të brendshme

Neni 9

- 1) Subjektet raportuese duhet të kenë politika, procedura dhe kontrolle të brendshme për të siguruar përputhshmërinë (...) dhe në veçanti:
 - (a) të ulin dhe menaxhojnë në mënyrë efektive risqet e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit të identifikuar në rang BE-je, të Shtetit Anëtar dhe të vetë subjektit raportues (...)
- 2) Politikat (...) duhet të përfshijnë:
 - (i) kryerjen dhe përditësimin e vlerësimit të riskut në nivel subjekti
 - (ii) kuadrin e menaxhimit të riskut të subjektit raportues (...)
 - (b) kontrolle të brendshme dhe një funksion të pavarur auditimi për të testuar politikat dhe procedurat e brendshme (...) në mungesë të një funksioni të pavarur auditimi, ky testim mund të kryhet nga një ekspert i jashtëm.
- 3) (...)
- 4) Deri më 10 korrik 2026, AMLA duhet të nxjerrë udhëzime mbi elementët që subjektet raportuese duhet të marrin parasysh (...) kur vendosin për shtrirjen e politikave, procedurave dhe kontrolleve të tyre të brendshme.

Çdo subjekt raportues duhet të krijojë një paketë të brendshme politikash, procedurash dhe kontrollesh të përshtatur sipas madhësisë dhe kompleksitetit të tij. Kjo përfshin jo vetëm përcaktimin e rregullave për kontrollin e klientit dhe raportimin, por edhe ekzistencën e një personi ose funksioni të pavarur që auditon këto rregulla për të siguruar që ato funksionojnë realisht.

Vlerësimi i riskut në nivel subjekti

Neni 10

- 1) Subjektet raportuese duhet të marrin masa të përshtatshme (...) për të identifikuar dhe përditësuar risqet e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit ndaj të cilave janë të ekspozuara (...)
- 2) Vlerësimi i riskut në nivel subjekti (...) duhet të dokumentohet, të mbahet i përditësuar dhe të rishikohet rregullisht (...). Ai duhet t'u vihet në dispozicion mbikëqyrësve me kërkesën e tyre.

Subjektet raportuese duhet të identifikojnë në mënyrë aktive, të vlerësojnë dhe të ruajnë një kuptim të qartë **të risqeve specifike** me të cilat përballen në të gjithë veprimtarinë e tyre. Ky dokument duhet të përditësohet sa herë që veprimtaria ndryshon ose kur shfaqen kërcënime të reja.

Neni 11

- 1) Subjektet raportuese duhet të emërojnë një anëtar të organit drejtues (...) përgjegjës për sigurimin e përputhshmërisë me këtë Rregullore (...).
- 2) Subjektet raportuese duhet të kenë një zyrtar të përputhshmërisë (...) përgjegjës për politikën, procedurat dhe kontrollin në funksionimin e përditshëm.

Neni 12

(...) **Subjektet raportuese duhet të marrin masa për të siguruar që punonjësit e tyre (...)** përfshirë agjentët dhe distributorët, **të njohin kërkesat që rrjedhin nga kjo Rregullore (...)** përmes programeve të posaçme dhe të vazhdueshme të trajnimit që t'i ndihmojnë të njohin veprimet që mund të lidhen me pastrimin e parave ose financimin e terrorizmit (...)

Neni 13

- 1) Çdo punonjës (...) që ka rol aktiv për të garantuar përputhshmërinë e subjektit raportues me kërkesat e Rregullatorit(...) duhet t'i nënshtrohet një vlerësimi (...) për:
 - (a) aftësitë, njohuritë dhe ekspertizën individuale për të ushtruar funksionet në mënyrë efektive;
 - (b) reputacionin e mirë, ndershmërinë dhe integritetin.
- 2) **Punonjësit (...) duhet të njoftojnë zyrtarin e përputhshmërisë për çdo marrëdhënie të ngushtë private ose profesionale të krijuar me klientët ose klientët e mundshëm të subjektit raportues** dhe duhet të pengohen të kryejnë detyra të lidhura me përputhshmërinë e subjektit raportues në lidhje me këta klientë.
- 3) Subjektet raportuese duhet të kenë procedura për të parandaluar dhe menaxhuar konfliktet e interesit (...)

Neni 14

- 2) Subjektet raportuese duhet të krijojnë kanale të brendshme raportimi që plotësojnë kërkesat e përcaktuara në Direktivën (BE) 2019/1937.

Një drejtues i lartë duhet të mbikëqyrë strategjinë e përgjithshme dhe burimet, ndërsa një zyrtar i posaçëm i përputhshmërisë menaxhon detyrat e përditshme teknike dhe shërben si pika kryesore e kontaktit për organet e zbatimit të ligjit dhe rregullatorët.

Subjektet raportuese duhet të sigurohen që stafi i tyre, si edhe përfaqësuesit e jashtëm si agjentët, **jo vetëm të trajtohen mirë për të njohur modelet e dyshimta, por edhe të kenë ekspertizën dhe integritetin e nevojshëm profesional.** Për të mbrojtur sistemin nga dobësitë e brendshme, subjektet duhet të menaxhojnë në mënyrë aktive konfliktet e mundshme të interesit, veçanërisht kur punonjësit kanë lidhje personale me klientët që mund të ndikojnë në gjykimin e tyre.
Shënim: Direktiva (BE) 2019/1937 për mbrojtjen e personave që raportojnë shkelje të së drejtës së BE-së.

Neni 16

- 1) (...) **Subjektet raportuese (...) duhet të zbatojnë këto politika, procedura dhe kontrole** në nivel grupi, duke marrë parasysh veçoritë e tyre dhe risqet ndaj të cilave janë të ekspozuara.
- 2) (...) drejtuesi i përputhshmërisë duhet të paraqesë një herë në vit një raport mbi zbatimin e politikave, procedurave dhe kontrolleve të brendshme të subjektit raportues (...)
- 3) **Politikat, procedurat dhe kontrollet** që lidhen me shkëmbimin e informacionit (...) **duhet t'u kërkojnë subjekteve raportuese (...) të shkëmbejnë informacion** kur një shkëmbim i tillë është i rëndësishëm për qëllimet e ushtrimit të vigjilencës së duhur ndaj klientit (...)
- 4) Deri më 10 korrik 2026, AMLA duhet të hartojë standarde teknike rregullatore për të specifikuar kërkesat minimale të politikave, procedurave dhe kontrolleve në nivel grupi dhe do t'ia paraqesë ato Komisionit për miratim.

Neni 17

- 1) **Kur degët ose filialet e subjekteve raportuese ndodhen në vende të treta ku kërkesat minimale AML/CFT janë më pak të rrepta (...) shoqëria mëmë duhet të sigurohet që këto degë ose filiale të respektojnë (...) këtë Rregullore.**
- 3) **Deri më 10 korrik 2026, AMLA duhet të hartojë standarde teknike rregullatore** dhe do t'ia paraqesë Komisionit. (...) [ky projekt] duhet të përfshijë veprimet minimale që duhet të ndërmerren subjektet raportuese kur ligji i një vendi të tretë nuk lejon zbatimin e masave të kërkuara sipas nenit 16 (...).

Subjekti raportues është përgjegjës që të sigurojë që çdo pjesë e organizatës së tij të ndjekë të njëjtat standarde të larta për vlerësimin e riskut dhe shkëmbimin e informacionit. Kjo është veçanërisht thelbësore kur vepron në vende me ligje më të dobëta. Në raste të tilla, grupi duhet të zbatojë rregullat e BE-së për të parandaluar që rrjeti i tij ndërkombëtar të bëhet hallkë e dobët që mund të shfrytëzohet nga kriminelët. Kur ligji i një vendi të tretë nuk lejon përputhshmërinë me Rregulloren, shoqëria mëmë duhet të marrë masa shtesë për të siguruar që degët dhe filialet në atë vend të tretë të menaxhojnë në mënyrë efektive riskun e pastrimit të parave. Kjo mund të përfshijë edhe mbylljen e veprimtarive për të mbrojtur integritetin e sistemit financiar të Bashkimit European.

Delegimi i funksioneve

Neni 18

- 1) Subjektet raportuese mund të delegojnë tek ofruesit e shërbimeve detyra që rrjedhin nga kjo Rregullore. Subjekti raportues duhet të njoftojë mbikëqyrësin për delegimin përpara se ofruesi i shërbimit të fillojë të kryejë detyrën e deleguar.
- 2) Subjekti raportues mbetet plotësisht përgjegjës për çdo veprim (...) të lidhur me detyrat e deleguara (...)
- 3) (...) Detyrat e mëposhtme **nuk mund të delegohen** në asnjë rrethanë:
 - (a) propozimi dhe miratimi i vlerësimit të riskut në nivel subjekti (...)
 - (b) miratimi i politikave të brendshme të subjektit raportues (...)
 - (c) vendimi për profilin e riskut që duhet t'i atribuohet klientit;
 - (d) vendimi për hyrjen në një marrëdhënie biznesi ose kryerjen e një transaksioni të rastësishëm me një klient;
 - (e) raportimi te Njësia e Inteligjencës Financiare (NJIF-i) i veprimtarive të dyshimta (...)
 - (f) miratimi i kritereve për zbulimin e transaksioneve dhe veprimtarive të dyshimta ose të pazakonta
- 4) (...)
- 5) Subjektet raportuese duhet të sigurohen që delegimi të mos kryhet në mënyrë të tillë që të dëmtojë materialisht aftësinë e autoriteteve mbikëqyrëse për të monitoruar dhe gjurmuar përputhshmërinë e subjektit raportues.

Megjithëse “**linjat e mbrojtjes**” mund të kontraktojnë ndihmë të jashtme për detyra teknike ose identifikimin në distancë, ata **nuk mund ta “delegojnë përgjegjësinë e tyre”**. Subjekti mbetet ligjërisht përgjegjës për çdo gabim të bërë nga ofruesi i shërbimit. Disa funksione nuk mund të delegohen dhe duhet të mbeten nën kontrollin e drejtpërdrejtë të subjektit raportues.

Zbatimi i masave të vigjilencës së duhur ndaj klientit

Neni 19

- 1) **Subjektet raportuese duhet të zbatojnë masa të vigjilencës së duhur ndaj klientit (...)**
 - (a) **kur krijojnë një marrëdhënie biznesi;**
 - (b) kur kryejnë një **transaksion të rastësishëm** me vlerë të paktën **100,000 euro (...)**
 - (d) kur ekziston **dyshimi për pastrim parash ose financim të terrorizmit (...)**
- 4) (...) duhet të zbatojnë të paktën masat e identifikimit (...) kur kryejnë një **transaksion të rastësishëm në para cash me vlerë të paktën 3,000 euro (...)**
- 5) (...) ofruesit e shërbimeve të lojërave të fatit **duhet të zbatojnë masa të vigjilencës së duhur** ndaj klientit (...) kur kryejnë **transaksione me vlerë të paktën 2,000 euro (...)**

Ekzistojnë situata të caktuara që i detyrojnë “linjat e mbrojtjes” të verifikojnë palën përballë gjatë ushtrimit të veprimtarisë së biznesit. Kjo përfshin fillimin e çdo marrëdhënieje afatgjatë ose trajtimin e transaksioneve të mëdha të rastësishme. Për shkak se disa veprimtari janë më tërheqëse për kriminelët, ligji vendos pragje më të ulëta për fusha me risk më të lartë, si transaksionet në para cash që kërkojnë kontrolle në nivelin 3,000 euro, dhe veprimtaritë e lojërave të fatit në nivelin 2,000 euro. **Pavarësisht shumës, çdo dyshim ose pasiguri për identitetin e klientit e aktivizon menjëherë kontrollin e plotë.**

Masat e vigjilencës së duhur ndaj klientit

Neni 20

1) Për qëllime të ushtrimit të vigjilencës së duhur ndaj klientit, subjektet raportuese duhet të zbatojnë të gjitha masat e mëposhtme:

- (a) identifikimin e klientit dhe verifikimin e pronarëve përfitues, si dhe marrjen e masave të arsyeshme për të verifikuar identitetin e tyre (...)
- (c) vlerësimin dhe (...) kuptimin e qëllimit dhe natyrës së synuar të marrëdhënies së biznesit (...)
- (f) kryerjen e monitorimit të vazhdueshëm të marrëdhënies së biznesit (...)

Vigjilenca e duhur ndaj klientit është një **proces shumëhapësh, i bazuar në risk**, që shkon përtej identifikimit të thjeshtë. "Linjat e mbrojtjes" duhet të krijojnë një profil tërësor për të identifikuar se kush përfiton realisht nga marrëdhënia dhe për të vlerësuar nëse profili i klientit **përputhet me veprimtaritë e tij reale**. Kjo siguron që subjekti raportues të mos kufizohet në plotësimin formal të kërkesave, por **të vlerësojë në mënyrë aktive gjatat që marrëdhënia të keqpërdoret** për qëllime kriminale.

Pamundësia për të përmbushur kërkesën për zbatimin e masave të vigjilencës së duhur ndaj klientit

Neni 21

1) Kur një subjekt raportues nuk është në gjendje të përmbushë kërkesën për zbatimin e masave të vigjilencës së duhur ndaj klientit (...) ai nuk duhet të kryejë transaksionin ose të krijojë një marrëdhënie biznesi, duhet të ndërpresë marrëdhënien e biznesit dhe të shqyrtojë mundësinë e raportimit të NJIF-i të transaksionit të dyshimtë (...) në lidhje me klientin.

Nëse një subjekt raportues nuk është në gjendje të përfundojë kontrollin e identitetit, sepse klientët shmangen ose mungojnë dokumentet, atij i ndalohet ligjërisht ofrimi i shërbimeve. **Marrëdhënia duhet të ndërpritet** dhe subjekti duhet të vlerësojë nëse kjo situatë është e dyshimtë.

Identifikimi dhe verifikimi i identitetit të klientëve dhe të pronarëve përfitues

Neni 22

1) (...) **subjektet raportuese duhet të marrin** të paktën **informacionin** e mëposhtëm (...)

(a) për një person fizik:

(i) të gjithë emrat dhe mbiemrat;

(ii) vendin dhe datën e plotë të lindjes;

(iii) shtetësinë ose shtetësitë (...)

(iv) vendin e banimit (...)

për një person juridik:

(i) formën juridike dhe emrin

(ii) adresën e zyrës së regjistruar ose zyrtare

(iii) emrin e përfaqësuesve ligjorë (...)

2) – 5) (...)

6) Subjektet raportuese duhet të marrin informacionin, dokumentet dhe të dhënat e nevojshme për verifikimin e identitetit të klientëve dhe të çdo personi që pretendon të veprojë në emër të tyre.

Subjektet raportuese duhet të mbledhin një grup të caktuar të dhënash të verifikuara personale ose të korporatës, duke përdorur burime zyrtare dhe të pavarura, si pasaportat ose mjetet elektronike të identifikimit të miratuara nga autoritetet publike.

Koha e verifikimit të identitetit të klientit dhe të pronarit përfitues

Neni 23

4) **Kur krijojnë një marrëdhënie të re biznesi** me një person juridik, me kujdestarin e një trusti të posaçëm ose me personin që mban një pozitë ekuivalente (...) **subjektet raportuese duhet të kërkojnë dokumentacion të vlefshëm që provon regjistrimin** ose një ekstrakt të lëshuar së fundmi nga regjistri që konfirmon vlefshmërinë e regjistrimit.

Rregulli “*kontrolli përpara veprimit*” shërben si porta kryesore në sistemin financiar **që parandalon fondet e paligjshme të depërtojnë sistemin. Ligji lejon një ekuilibër pragmatik për situatat me risk të ulët** ku veprimtaria duhet të realizohet shpejt, me kusht që verifikimi i identitetit të përfundojë menjëherë pas kësaj dhe që vonesa të mos krijojë hapësira që mund të shfrytëzohen nga kriminelët.

Raportimi i mospërputhjeve me informacionin e depozituar në regjistrat e pronësisë përfituese

Neni 24

- 1) **Subjektet raportuese duhet të raportojnë te regjistrat qendrorë çdo mospërputhje që konstatojnë ndërmjet informacionit të disponueshëm në regjistrat qendrorë dhe informacionit që mbledhin (...)** dhe duhet t'i shoqërojnë raportet me informacionin që kanë marrë (...).
- 2) (...) subjektet raportuese mund (...) **të kërkojnë informacion shtesë** nga klientët kur mospërputhjet e identifikuar:
 - (b) janë rezultat i të dhënave të vjetruara, por pronarët përfitues janë të njohur për subjektin raportues.
Kur një subjekt raportues arrin në përfundimin se informacioni mbi pronësinë përfituese në regjistrin qendror është i pasaktë, ai duhet ta ftojë klientin të paraqesë informacionin e saktë në regjistrin qendror.
- 3) **Kur klienti nuk ka paraqitur informacionin e saktë brenda afatit (...)** subjektet raportuese duhet të raportojnë mospërputhjen në regjistrin qendror. (...) Kërkesa e këtij neni zbatohet kur subjektet raportuese (...) japin këshillim juridik në cilëndo nga këto situata.

Subjektet raportuese veprojnë si një hallkë dytësore verifikimi për informacionin e mbajtur në regjistrat publikë. Nëse konstatojnë se baza zyrtare e të dhënave të shtetit për pronarët e shoqërive është e pasaktë krahasuar me gjetjet e tyre, ato duhet ta raportojnë gabimin brenda dy javësh. **Kjo ndihmon që regjistrat publikë të mbeten të saktë,** ndërsa gabimet e vogla ose të dhënat e vjetruara të njohura mund të korrigjohen fillimisht me klientin.

Identifikimi i qëllimit dhe natyrës së planifikuar të një marrëdhënieje biznesi ose të një transaksioni të rastësishëm

Neni 25

Përpara hyrjes në një marrëdhënie biznesi ose kryerjes së një transaksioni të rastësishëm, subjekti raportues duhet të bindet se e kupton qëllimin dhe natyrën e pritshme të saj. Për këtë qëllim, subjekti raportues duhet të marrë (...) informacion.

Kuptimi i “pse-së” dhe i “si-së” së një marrëdhënieje është thelbësor për të krijuar një profil të sjelljes normale të klientit. Duke verifikuar logjikën ekonomike dhe origjinën e pasurisë, “linjat e mbrojtjes” mund të dallojnë në mënyrë efektive veprimtarinë e ligjshme tregtare nga modelet e pazakonta që mund të tregojnë një përpjekje për të fshehur produktet e veprës penale.

Monitorimi i vazhdueshëm i marrëdhënies së biznesit dhe monitorimi i transaksioneve të kryera nga klientët

Neni 26

- 1) Subjektet raportuese duhet të kryejnë monitorim të vazhdueshëm të marrëdhënies të biznesit (...) gjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëdhënies së biznesit (...) dhe të sigurohen që këto transaksione të jenë në përputhje me njohuritë e subjektit raportues për klientin (...) si dhe të zbulojnë transaksionet që duhet t'i nënshtrohen një vlerësimi më të thelluar (...)
- 2) (...) Subjektet raportuese duhet të sigurohen që dokumentet, të dhënat ose informacioni përkatës për klientin të mbahen të përditësuara. (...)
- 3) (...) subjektet raportuese duhet të rishikojnë (...) dhe të përditësojnë informacionin për klientin kur:
 - (a) (...)
 - (b) subjekti raportues ka detyrim ligjor gjatë vitit kalendarik përkatës për të kontaktuar klientin (...)
- 4) Përveç kësaj (...) subjektet raportuese duhet të verifikojnë rregullisht nëse plotësohen kushtet (...). Shpeshtësia e këtij verifikimi duhet të jetë në përpjesëtim me ekspozimin e subjektit raportues dhe të marrëdhënies së biznesit ndaj risqeve të moszbatimit dhe shmangies së sanksioneve financiare potenciale.

Për shkak se risku është dinamik dhe jo statik, "linjat e mbrojtjes" duhet të vëzhgojnë vazhdimisht ndryshimet në sjellje që nuk përputhen më me profilin fillestar të klientit. Përditësimet e detyrueshme (p.sh. çdo vit për klientët me risk të lartë) sigurojnë që vlerësimi i riskut të mbetet aktual dhe që modele të reja të dyshimta të zbulohen përpara se të shndërrohen në skema të mëdha pastrimi parash.

Standardet teknike rregullatore mbi informacionin e nevojshëm për ushtrimin e vigjilencës së duhur ndaj klientit

Neni 28

- 1) **AMLA duhet të hartojë standarde teknike rregullatore** (...) [që] specifikojnë:
 - (a) **kërkesat** (...) dhe **informacionin** që duhet të **mbliidhet** për qëllime të ushtrimit të vigjilencës së duhur, të thjeshtuar dhe të zgjeruar (...)
 - (d) **burimet e besueshme dhe të pavarura të informacionit** që mund të përdoren për të verifikuar të dhënat e identifikimit (...)
- 2) (...)
- 3) AMLA duhet t'i rishikojë rregullisht standardet teknike rregullatore dhe, nëse është e nevojshme, t'i përgatisë dhe t'ia paraqesë Komisionit (...).

Duke standardizuar saktësisht se cilat dokumente janë të vlefshme dhe cilat të dhëna kërkohen, këto standarde u japin siguri juridike bizneseve dhe sigurojnë që kriminelët të mos mund të zgjedhin juridiksione me standarde më të ulëta verifikimi.

Politika ndaj vendeve të treta dhe kërcënimet e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit që burojnë nga jashtë Bashkimit European

Seksioni 2 – Kreu III

Neni 29

1) **Vendet e treta me mangësi strategjike** të rëndësishme në regjimet e tyre kombëtare AML/CFT duhet të identifikohen nga Komisioni dhe të **përcaktohen si “vende të treta me risk të lartë”** (...)

4) (...) subjektet raportuese duhet të zbatojnë masa të vigjilencës së zgjeruar (...) në lidhje me marrëdhëniet e biznesit ose transaksionet e rastësishme që përfshijnë persona fizikë ose juridikë nga këto vende të treta.

5) **Akti i deleguar (...) duhet të identifikojë ndër kundërmasat e renditura në nenin 35, kundërmasat specifike** që zbusin risqet që burojnë nga secili vend i tretë me risk të lartë.

Neni 30

1) Vendet e treta me dobësi të përputhshmërisë në regjimet e tyre kombëtare AML/CFT duhet të identifikohen nga Komisioni. (...)

4) Akti i deleguar (...) **duhet të identifikojë masat specifike të vigjilencës së zgjeruar (...) që subjektet raportuese duhet të zbatojnë për të ulur risqet** që lidhen me marrëdhëniet e biznesit ose transaksionet e rastësishme që përfshijnë persona fizikë ose juridikë nga këto vende të treta.

Neni 31

1) Komisioni autorizohet të miratojë akte të deleguara (...) **duke identifikuar vende të treta ku, në raste të jashtëzakonshme, e vlerëson të domosdoshme uljen e një kërcënimi specifik dhe serioz ndaj sistemit financiar të BE-së** (...) dhe që nuk mund të zbutet sipas neneve 29 dhe 30.

6) Kur kërcënimi i identifikuar (...) përbën një mangësi të rëndësishme strategjike, zbatohet neni 29(4) dhe akti i deleguar (...) duhet të specifikojë kundërmasat përkatëse.

7) **Kur kërcënimi i identifikuar (...) përbën një dobësi përputhshmërie, akti i deleguar (...) duhet të identifikojë masat specifike të vigjilencës së zgjeruar.**

Këto nene i kategorizojnë kërcënimet e jashtme në tri nivele:

- **vende me risk të lartë** dhe mangësi strukturore të vazhdueshme;
- **vende me dobësi të posaçme të përputhshmërisë;**
- **vende që paraqesin kërcënime të papritura dhe të jashtëzakonshme, të cilat nuk përfshihen në kategoritë standarde.**

Për “linjat e mbrojtjes”, këto përcaktime nuk janë thjesht informuese; **ato sjellin detyrime të domosdoshme ligjore.** Në varësi të shkallës së kërcënimit, subjektet profesionale duhet të zbatojnë **masa rigoroze të vigjilencës së zgjeruar** (p.sh. gjurmim më i thellë i pasurisë) ose të ndjekin kundërmasa të rrepta që mund të kufizojnë ose madje të bllokojnë transaksione të caktuara. Kjo përgjigje e bashkërenduar **siguron që dështimet ligjore ose institucionale në juridiksione të huaja të mos kontaminojnë sistemin financiar të Bashkimit European dhe të mos minojnë sigurinë e tij.**

Shënim: Neni 35 mbi politikën ndaj vendeve të treta në lidhje me kërcënimet e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit ndaj BE-së.

Udhëzime mbi risqet, tendencat dhe metodat e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit

Neni 32

1) (...) AMLA duhet të nxjerrë udhëzime që përcaktojnë risqet, tendencat dhe metodat e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit që përfshijnë çdo zonë gjeografike jashtë BE-së, ndaj së cilës subjektet raportuese janë të ekspozuara (...). Kur identifikohen situata me risk më të lartë, udhëzimet duhet të përfshijnë masa të vigjilencës së zgjeruar që subjektet raportuese duhet të marrin në konsideratë për të ulur këto risqe.

Vigjilenca e thjeshtuar

Seksioni 3 – Kreu III

Neni 33

1) Kur (...) marrëdhënia e biznesit ose transaksioni paraqet një **shkallë të ulët risku, subjektet raportuese mund të zbatojnë (...) masa të vigjilencës së thjeshtuar:**

- (b) duke ulur shpeshtësinë e përditësimeve të identifikimit të klientit;
- (c) duke ulur sasinë e informacionit të mbledhur (...)

Neni 34

1) (...) **subjektet raportuese duhet të zbatojnë masa të vigjilencës së zgjeruar për të menaxhuar dhe ulur në mënyrë të përshtatshme risqet më të larta (...)**

2) Subjektet raportuese **duhet të shqyrtojnë origjinën** dhe destinacionin e fondeve (...) që plotësojnë të paktën një nga kushtet e mëposhtme:

- (a) transaksioni është i natyrës komplekse;
- (b) transaksioni ka një vlerë të madhe, në mënyrë të pazakontë;
- (c) transaksioni kryhet sipas një modeli të pazakontë;
- (d) transaksioni nuk ka një qëllim ekonomik ose ligjor të dukshëm;

4) (...) subjektet raportuese **duhet të zbatojnë masa të vigjilencës së zgjeruar, në përpjesëtim me risqet më të larta të identifikuara**, të cilat mund të përfshijnë masat e mëposhtme:

- (a) marrjen e informacionit shtesë për klientin dhe pronarët përfitues;
- (c) (...) informacion mbi burimin e fondeve dhe burimin e pasurisë së klientit dhe të pronarëve përfitues;
- (e) marrjen e miratimit nga drejtimi i lartë për krijimin ose vazhdimin e marrëdhënies së biznesit.

Për të siguruar që “linjat e mbrojtjes” të mbeten të qëndrueshme përballë kërcënimeve globale në zhvillim, një autoritet qendror jep përditësime të rregullta mbi modelet e reja kriminale dhe cenueshmëritë gjeografike. Subjektet raportuese duhet t’i përdorin këto të dhëna për të përshtatur kontrollet e tyre të brendshme dhe për të zbatuar masa të vigjilencës së zgjeruar kur kanë të bëjnë me rajone të identifikuara si me nivel të lartë risku.

Kur risqet janë të larta, për shkak të transaksioneve komplekse, shumave të mëdha ose modeleve të dyshimta, subjektet raportuese duhet të ushtrojnë kontroll më të thelluar mbi pasurinë e përgjithshme të klientit dhe mbi origjinën konkrete të fondeve të tij, duke u siguruar që drejtuesit e lartë të marrin përgjegjësi për marrëdhënien.

Nenet 41–42

Neni 41

(...) Për klientët që janë **shtetas të vendeve të treta dhe që ndodhen në proces aplikimi për të drejta qëndrimi në një Shtet Anëtar në këmbim të çdo lloj investimi** (...) subjektet raportuese duhet, së paku, **të zbatojnë masat e vigjilencës së zgjeruar** të përcaktuara në nenin 34(4) (...).

Neni 42

1) (...) Subjektet raportuese duhet të zbatojnë masat e mëposhtme në lidhje me (...) **personat e ekspozuar politikisht:**

(a) marrjen e miratimit nga drejtuesit e lartë (...)

(b) marrjen e masave të përshtatshme për të përcaktuar burimin e pasurisë dhe burimin e fondeve (...)

(c) **kryerjen e monitorimit të zgjeruar dhe të vazhdueshëm të atyre marrëdhënieve të biznesit.**

Disa klientë klasifikohen si me risk të lartë për vetë natyrën e statusit të tyre ose të shërbimeve që kërkojnë (si vizat e arta ose funksionet e larta publike), sepse janë veçanërisht të ekspozuar ndaj korrupsionit. Për këta individë, “linjat e mbrojtjes” detyrohen ligjërisht të zbatojnë nivelin më të rreptë të kontrollit. Kjo përfshin transparencë të plotë mbi origjinën e gjithë pasurisë së tyre, monitorim të vazhdueshëm të marrëdhënieve dhe sigurimin që drejtuesit e lartë ta miratojnë dhe mbikëqyrin personalisht angazhimin, për të parandaluar abuzimet me pushtetin publik ose boshllëqet financiare.

Personat e ekspozuar politikisht që janë përfitues të policave të sigurimit

Neni 44

(...) Subjektet raportuese duhet të marrin masa të arsyeshme për të përcaktuar nëse përfituesit e një police sigurimi jete ose të një police tjetër sigurimi të lidhur me investimet (...) janë **persona të ekspozuar politikisht**. Kjo masë duhet të merret jo më vonë se në momentin e pagesës ose në momentin e përcaktimit (...). Kur identifikohen risqe më të larta (...) subjektet raportuese duhet:

(a) **të informojnë drejtuesit e lartë përpara pagesës së përfitimit të policës;**

(b) **të kryejnë kontroll të zgjeruar të gjithë marrëdhënieve të biznesit me mbajtësin e policës.**

Individët me risk të lartë, si personat e ekspozuar politikisht, mund të përdorin pagesat e sigurimeve për të pastruar para. “Linjat e mbrojtjes” duhet t’i kontrollojnë përfituesit përpara se të kryhet çdo pagesë. Nëse identifikohet një person i ekspozuar politikisht, ligji kërkon që drejtimi i lartë ta miratojë pagesën dhe të kryhet një hetim më i thelluar për klientin që bleu policën, për t’u siguruar që fondet nuk janë të lidhura me korrupsion.

Masat për personat që pushojnë së qeni persona të ekspozuar politikisht

Neni 45

1) Kur një person i ekspozuar politikisht **nuk është më i ngarkuar me një funksion të rëndësishëm publik** (...) subjektet raportuese **duhet të marrin parasysh rrezikun e vazhdueshëm që paraqet ai person**, si pasojë e funksionit të tij të mëparshëm (...)

2) Subjektet raportuese **duhet të zbatojnë një ose më shumë nga masat e vigjilencës së zgjeruar (...) për jo më pak se 12 muaj** pas momentit kur individi pushoi së ushtruar funksionin e rëndësishëm publik.

Një person nuk pushon së paraqituri rrezik ditën që largohet nga detyra; ai mund të ruajë ende ndikim të konsiderueshëm jo-formal ose lidhje aktive kriminale. Prandaj, subjektet raportuese duhet të vazhdojnë të zbatojnë kontrole shtesë për të paktën një vit pasi klienti largohet nga funksioni publik, ose edhe më gjatë nëse risku i lidhur me funksionin e mëparshëm mbetet i pranishëm.

**Mbështetja te vigjilenca e duhur ndaj klientit
e kryer nga subjekte të tjera raportuese**
Seksioni 6 – Kreu III

Neni 48

1) Subjektet raportuese mund të mbështeten në subjekte të tjera raportuese (...) për të përmbushur kërkesat e vigjilencës së duhur ndaj klientit (...) me kusht që:

(a) subjektet e tjera raportuese të zbatojnë kërkesat e vigjilencës së duhur dhe ruajtjes së të dhënave të parashikuara në këtë Rregullore, ose ekuivalente me to (...)

(b) përputhshmëria me AML/CFT (...) **duhet të mbikëqyret** në përputhje me Kreun IV të Direktivës (BE) 2024/1640.

Përgjegjësia përfundimtare (...) mbetet te subjekti raportues që mbështetet në një subjekt tjetër raportues.

Neni 49

1) Subjektet raportuese duhet të marrin nga subjekti raportues ku mbështeten të gjithë informacionin e nevojshëm (...)

2) Subjektet raportuese (...) duhet të ndërmarrin hapat e nevojshme për të siguruar që subjekti raportues ku mbështeten të japë, me kërkesë:

(a) kopje të informacionit të mbledhur për identifikimin e klientit

(b) të gjitha dokumentet mbështetëse (...)

3) Informacioni (...) duhet të jepet (...) pa vonesë dhe, në çdo rast, brenda 5 ditëve pune.

4) Kushtet për shkëmbimin (...) duhet të përcaktohen në një marrëveshje me shkrim.

Neni 50

Deri më 10 korrik 2027, **AMLA duhet të nxjerrë udhëzime** drejtuar subjekteve raportuese mbi:

(a) **kushtet që konsiderohen të pranueshme që subjektet raportuese të mbështeten tek informacioni (...)**

(b) rolet dhe përgjegjësitë e subjekteve raportuese (...)

(c) qasjet mbikëqyrëse ndaj mbështetjes së subjekte të tjera raportuese.

Për të shmangur dokumentacionin e përsëritur dhe për të rritur efikasitetin, bizneset **mund të përdorin kontrollet e identitetit të kryera tashmë nga subjekte të tjera**. Megjithatë, biznesi që merr këtë vendim **mbetet ligjërisht përgjegjës për çdo dështim**. Ai duhet të ketë një marrëveshje formale me shkrim, të jetë në gjendje të marrë menjëherë të gjitha **dokumentet mbështetëse (brenda 5 ditësh)** dhe të sigurojë që pala tjetër i nënshtrohet vigjilencës së duhur. Kjo qasje e balancuar lejon menaxhim efektiv të kohës dhe burimeve duke ruajtur standarde të rrepta sigurie.

Raportimi i dyshimeve

Neni 69

- 1) Subjektet raportuese (...) duhet të bashkëpunojnë plotësisht me Njësinë e Inteligjencës Financiare (NJIF) duke:
 - (a) raportuar te NJIF-i, me nismën e tyre, kur subjekti raportues e di, dyshon ose ka arsye të logjikshme të dyshojë se fondet ose veprimtaritë (...) janë produkte të veprës penale ose lidhen me financimin e terrorizmit (...)
- 5) (...) AMLA duhet të nxjerrë udhëzime mbi treguesit e veprimtarive ose sjelljeve të dyshimta.
- 6) Zyrtari i përputhshmërisë (...) duhet ta transmetojë informacionin (...) te NJIF-i i Shtetit Anëtar në territorin e të cilit subjekti raportues (...) ushtron aktivitetin.
- 7) Subjektet raportuese duhet të sigurohen që stafi i përfshirë në kryerjen e detyrave që mbulohen nga ky nen, të mbrohet nga hakmarrja, diskriminimi dhe çdo trajtim tjetër i padrejtë.

Zbulimi i krimit financiar mbështetet në rolin “e linjave të mbrojtjes” të subjekteve profesionale, të cilat duhet të veprojnë si sistem paralajmërimi i hershëm duke raportuar çdo dyshim për veprimtari të paligjshme te NJIF-i. Zbulimi duhet të bazohet në një vlerësim tërësor të modeleve dhe sjelljeve, bazuar në indicie të vlerësuar në rang të BE-së, dhe jo vetëm nga shumat fikse të transaksioneve. Në mënyrë thelbësore, ligji parashikon mbrojtje të detyrueshme për punonjësit, duke siguruar që ata të mund t’i përmbushin detyrimet e raportimit pa frikë nga pasoja profesionale ose personale.

Dispozita të posaçme për raportimin e dyshimeve nga kategori të caktuara të subjekteve raportuese

Neni 70

- 1) (...) Shtetet Anëtare mund t’u lejojnë **subjekteve raportuese [si avokatët] të transmetojnë informacion (...) te një organ vetërregullues i caktuar nga Shteti Anëtar.**
- 2) Noterët, avokatët, profesionistët e tjerë të pavarur të fushës juridike, audituesit, kontabilistët e jashtëm dhe këshilltarët tatimorë përjashtohen (...) për aq kohë sa ky përjashtim lidhet me informacionin që marrin nga, ose sigurojnë mbi, një klient gjatë përcaktimit të pozitës juridike të atij klienti, ose gjatë kryerjes së detyrës së mbrojtjes apo përfaqësimit të tij në (...) procedime gjyqësore (...)
Përjashtimi (...) nuk zbatohet kur ata:
 - (a) marrin pjesë në pastrim parash (...)
 - (b) japin këshillim juridik për qëllime të pastrimit të parave (...) ose
 - (c) e dinë se klienti po kërkon këshillim juridik për qëllime të pastrimit të parave.

Ky nen balancon luftën kundër krimit me të drejtën themelore për ushtrimin e sekretit profesional dhe mbrojtjen juridike. Informacioni i marrë gjatë mbrojtjes së një klienti ose gjatë dhënies së një opinioni juridik, në parim, mbrohet për të garantuar të drejtën për një proces të rregullt. Megjithatë, kjo mbrojtje nuk është absolute; ajo bie automatikisht nëse profesionisti merr pjesë në krim ose nëse këshillimi juridik po përdoret për të lehtësuar pastrimin e parave. Në këto raste, detyrimi për të mbrojtur integritetin e sistemit financiar mbizotëron mbi detyrimin e konfidencialitetit.

Moskryerja e transaksioneve

Neni 71

- 1) Subjektet raportuese nuk duhet të kryejnë transaksione për të cilat e dinë ose dyshojnë se lidhen me produkte të veprës penale ose me financimin e terrorizmit derisa të kenë paraqitur një raportim të dyshimtë (...) dhe të kenë respektuar çdo udhëzim tjetër specifik nga NJIF-i (...). Subjektet raportuese mund ta kryejnë transaksionin (...) nëse nuk kanë marrë udhëzime në të kundërt nga NJIF-i brenda 3 ditëve pune nga paraqitja e raportit.
- 2) Kur nuk është e mundur (...) të mos e kryejnë veprimin (...) ose kur moskryerja do të mund të pengonte përpjekjet për të ndjekur përfituesit (...) subjekti raportues duhet të informojë NJIF-in menjëherë pas kryerjes së transaksionit.

“Linjat e mbrojtjes” duhet t’i ndalojnë menjëherë transaksionet e dyshimta për t’u dhënë kohë autoriteteve të ndërhyjnë. Kjo periudhë e detyrueshme pezullimi siguron që fondet e dyshuara si të paligjshme të mos zhvendosen përpara se NJIF-i të mund të veprojë. Megjithatë, nëse ndalimi i transaksionit është fizikisht i pamundur ose do t’i paralajmëronte kriminelët (“tipping off”) dhe do të komprometonte hetimin, subjekti mund të vijojë me kryerjen e transaksionit, por duhet të njoftojë NJIF-in menjëherë pas kësaj.

Mosbërja me dije

Neni 73

- 1) Subjektet raportuese dhe drejtorët, punonjësit (...) e tyre nuk duhet t’i bëjnë me dije klientit në fjalë ose personave të tjerë të tretë faktin se transaksionet ose veprimtaritë po vlerësohen ose janë vlerësuar (...) ose se po kryhet, ose mund të kryhet, një analizë për pastrim parash ose financim të terrorizmit. (...)
- 3) (...) Subjektet raportuese që i përkasin të njëjtit grup mund të njoftojnë njëri-tjetrin (...)
- 5) (...) në raste që lidhen me të njëjtin transaksion ku përfshihen dy ose më shumë subjekte raportuese (...) lejohet njoftimi ndërmjet tyre me kusht që të jenë të vendosura në BE (...) dhe t’i nënshtrohen sekretit profesional.

Ky nen ndalon bërjen me dije të klientit: subjektet raportuese dhe stafi i tyre nuk mund t’i zbulojnë klientit se ai po vlerësohet për pastrim të mundshëm parash. Shkëmbimi i kufizuar i informacionit lejohet vetëm brenda të njëjtit grup ose ndërmjet subjekteve që ushtrojnë aktivitetin në BE dhe që janë të përfshira në të njëjtin transaksion, me kusht që të gjitha palët t’i nënshtrohen sekretit profesional.

Shkëmbimi i informacionit në kuadër të partneriteteve për shkëmbimin e informacionit

Neni 75

- 1) Anëtarët e partneriteteve për shkëmbimin e informacionit **mund të shkëmbejnë informacion ndërmjet tyre kur kjo është rreptësisht e nevojshme** për qëllime të respektimit të detyrimeve për ushtrimin e vigjilencës së duhur dhe raportimit (...)
- 3) Informacioni i shkëmbyer (...) duhet të kufizohet në:
 - (a) **informacion mbi klientin (...)**
 - (c) **informacion mbi transaksionet e klientit (...)**
 - (g) **informacion mbi dyshimet (...)**
- 4) (...) (b) subjektet raportuese **nuk duhet të mbështeten vetëm tek informacioni i marrë (...)** për të përmbushur kërkesat (...)
 - (c) subjektet raportuese **nuk duhet të nxjerrin përfundime** ose të marrin vendime (...) pa e vlerësuar vetë këtë informacion.

Subjektet mund të bashkohen **në platforma formale bashkëpunimi** për të ndarë të dhëna mbi klientë me risk të lartë dhe modele të dyshimta, gjë që forcon aftësinë kolektive për të zbuluar krime komplekse. Megjithatë, kjo është **rreptësisht e rregulluar** për të mbrojtur privatësinë; pjesëmarrja kërkon **njoftim paraprak të mbikëqyrësve**. E rëndësishme është se **subjekti raportues nuk mund ta delegojnë gjykimin e vet**: ai duhet të kryejë vlerësimin e tij të pavarur dhe nuk mund ta refuzojë automatikisht një klient vetëm mbi bazën e të dhënave të marra nga një partner.

Ruajtja e të dhënave

Neni 77

- 1) **Subjektet raportuese duhet të ruajnë dokumentet e mëposhtme (...):**
 - (a) **një kopje të dokumenteve dhe informacionit të marrë gjatë ushtrimit të vigjilencës së duhur ndaj klientit (...)**
 - (c) provat mbështetëse dhe evidencat e transaksioneve (...) të nevojshme për identifikimin e transaksioneve.
- 3) Informacioni (...) **duhet të ruhet për një periudhë prej 5 vjetësh** duke filluar nga **data e përfundimit të marrëdhënies së biznesit ose nga data e kryerjes së transaksionit të rastësishëm**. (...) subjektet raportuese **duhet t'i fshijnë të dhënat personale** pas përfundimit të periudhës pesëvjeçare.

Subjektet duhet t'i ruajnë të gjitha dokumentet e identifikimit dhe të dhënat e transaksioneve për një periudhë të unifikuar 5-vjeçare pas përfundimit të marrëdhënies. Për të balancuar sigurinë me të drejtat e privatësisë, ligji kërkon gjithashtu fshirjen automatike të këtyre të dhënave personale pasi të përfundojë periudha 5-vjeçare, përveç rastit kur autoritetet kërkojnë posaçërisht zgjatjen e afatit për një hetim në vijim.

Vënia e evidencave në dispozicion të autoriteteve kompetente

Neni 78

Subjektet raportuese duhet të kenë sisteme që i lejojnë t'u përgjigjen plotësisht dhe me shpejtësi kërkesave nga NJIF-i i tyre ose nga autoritetet e tjera kompetente (...) nëse ato mbajnë ose kanë mbajtur, **gjatë një periudhe pesëvjeçare para asaj kërkesë, një marrëdhënie biznesi me persona të caktuar dhe mbi natyrën e asaj marrëdhënieje.** (...)

Ky nen u kërkon subjekteve raportuese të mbajnë sisteme që u mundësojnë atyre të zbulojnë me shpejtësi për autoritetet nëse kanë një marrëdhënie biznesi me një person të caktuar. Kjo nënkupton ekzistencën e sistemeve efikase të rikthimit të informacionit që mundësojnë përgjigje të shpejtë ndaj kërkesave zyrtare. Qëllimi është të garantohet që organet e zbatimit të ligjit të mund të gjurmojnë asetet në kohë reale në të gjithë sistemin financiar, duke u kërkuar subjekteve të konfirmojnë shpejt nëse një i dyshuar ka mbajtur një llogari ose ka kryer transaksione me to.

DIREKTIVA 2024/1640 – AMLD6

TEKSTI LEGJISLATIV

Direktiva (BE) 2024/1640 e Parlamentit Europian dhe e Këshillit, datë 31 maj 2024, mbi mekanizmat që duhet të vendosen nga Shtetet Anëtare për parandalimin e përdorimit të sistemit financiar për qëllime të pastrimit të parave ose financimit të terrorizmit, që ndryshon Direktivën (BE) 2019/1937 dhe që ndryshon dhe shfuqizon Direktivën (BE) 2015/849 (AMLD6)

DISPOZITAT	SHpjegimi
Objekti, fusha e zbatimit dhe përkufizimet Seksioni 1	
Neni 1 Kjo Direktivë përcakton rregulla lidhur me: (b) kërkesat për regjistrimin, identifikimin dhe kontrollin e drejtuesve të lartë dhe të pronarëve përfitues të subjekteve raportuese; (f) përgjegjësitë dhe detyrat e organeve të përfshira në mbikëqyrjen e subjekteve raportuese	//
Neni 2 Zbatohen gjithashtu përkufizimet e mëposhtme: (4) “subjekte raportuese” do të thotë personi fizik ose juridik i renditur në nenin 3 të Rregullores (BE) 2024/1624 që nuk përjashtohet në përputhje me nenet 4, 5, 6 ose 7 të asaj Rregulloreje; (6) “Shteti Anëtar pritisë” do të thotë një Shtet Anëtar, përveç Shtetit Anëtar të origjinës, në të cilin subjekti raportues ushtron aktivitetin e tij të biznesit(...) ose ku subjekti raportues vepron në kuadër të lirisë për të ofruar shërbime përmes një infrastrukture.	

<p>Identifikimi i sektorëve të ekspozuar në nivel kombëtar Neni 3</p>	
<p>1) Kur një Shtet Anëtar identifikon se, përveç subjekteve raportuese, edhe subjekte në sektorë të tjerë janë të ekspozuar ndaj risqeve të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, ai mund të vendosë të zbatojë tërësisht ose pjesërisht Rregulloren (BE) 2024/1624 edhe ndaj këtyre subjekteve shtesë.</p>	<p>//</p>
<p>Kërkesat lidhur me disa ofrues shërbimesh Neni 4</p>	
<p>1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që zyrat e këmbimit valutor, zyrat e arkëtimit të çeqeve dhe ofruesit e shërbimeve të trusteve ose të shoqërive, të jenë ose të licencuar ose të regjistruar. (...) 2) (...) 3) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që subjektet raportuese të ndryshme nga ato të përmendura në paragrafët 1 dhe 2 t'i nënshtrohen kërkesave minimale të regjistrimit, të cilat u mundësojnë mbikëqyrësve t'i identifikojnë ato. (...)</p>	<p>Për të siguruar mbikëqyrje efektive, autoritetet duhet të jenë në gjendje të identifikojnë çdo subjekt që vepron në një sektor të mbrojtur. Ndërsa disa veprimtari me risk të lartë kërkojnë licencim formal për të operuar, edhe profesionet më pak të rregulluara duhet të jenë të paktën të regjistruara, në mënyrë që mbikëqyrësit të mund të ndjekin veprimtarinë e tyre dhe të garantojnë përmbushjen e detyrimeve.</p>

Kontrollet mbi drejtuesit e lartë dhe pronarët përfitues të disa subjekteve raportuese

Neni 6

1) Shtetet Anëtare duhet t'u kërkojnë mbikëqyrësve të verifikojnë që anëtarët e nivelit të lartë drejtues në subjektet raportuese (...) dhe pronarët përfitues të këtyre subjekteve të kenë reputacion të mirë dhe të veprojnë me ndershmëri dhe integritet. Drejtuesit e lartë të këtyre subjekteve duhet të zotërojnë gjithashtu njohuritë dhe ekspertizën e nevojshme për të ushtruar funksionet e tyre. (...)

4) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që mbikëqyrësit të kenë kompetencën të kërkojnë largimin nga drejtimi i lartë i subjekteve raportuese (...) të çdo personi të dënuar për pastrim parash (...).

Duke qenë se këto subjekte mbajnë një pozicion ku besimi është shumë i rëndësishëm, AMLD6 kërkon që **personat që i drejtojnë ose i zotërojnë të jenë të ndershëm dhe të kualifikuar**. Nëse një drejtues rezulton i dënuar për vepra penale të caktuara, autoritetet kanë kompetencën të kërkojnë largimin e tij ose t'i ndalojnë përkohësisht ushtrimin e veprimtarisë në këtë sektor.

AMLD5 vs AMLD6

AMLD6 shkon përtej sugjerimeve të përgjithshme të AMLD5 duke përcaktuar kontrolle rigoroze të përshtatshmërisë dhe integritetit. Mbikëqyrësit duhet të verifikojnë ndershmërinë dhe integritetin e drejtuesve të lartë dhe të pronarëve përfitues dhe u jepet shprehimisht kompetenca për të larguar ose ndaluar përkohësisht personat e dënuar për krime përkatëse nga një subjekt raportues.

Vlerësimi kombëtar i riskut

Neni 8

4) Shtetet Anëtare duhet ta përdorin vlerësimin kombëtar të riskut për të:
(a) përmirësuar regjimet e tyre AML/CFT, veçanërisht në fushat ku subjektet raportuese duhet të zbatojnë masa të shtuara në përputhje me qasjen e bazuar në risk (...);
(f) vënë pa vonesë informacionin e përshtatshëm në dispozicion të autoriteteve kompetente dhe të subjekteve raportuese për të lehtësuar kryerjen e vlerësimeve të tyre për rrezikun e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit (...).

Shtetet Anëtare kryejnë vlerësime të gjera të risqeve kombëtare dhe janë të detyruara t'i ndajnë këto gjetje me sektorin privat. Kjo i ndihmon subjektet të përshtatin kontrollet e tyre të brendshme në mënyrë që të fokusohen te fushat ku risku i veprimtarisë së paligjshme është më i lartë.

AMLD5 vs AMLD6

Në ndryshim nga AMLD5 që e kishte fokusin te raportimi i burimit të fondeve apo pasurisë, AMLD6 e shndërron vlerësimin e riskut në një mjet strategjik. Tani Shtetet Anëtare duhet të vlerësojnë edhe shmangien e sanksioneve financiare dhe t'i ndajnë gjetjet me subjektet raportuese për të lehtësuar vlerësimet e tyre të riskut.

Regjistrat qendrorë të pronësisë përfituese

Neni 10

- 1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që informacioni mbi pronësinë përfituese (...) dhe informacioni mbi marrëveshjet me persona të emëruar (...) të mbahen në një regjistër qendror në Shtetet Anëtare (...)
- 5) (b) (...) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që ky informacion (...) të jetë i disponueshëm për autoritetet kompetente, si edhe për AMLA-n, për qëllime të analizave të përbashkëta, (...) për organet vetërregulluese dhe për subjektet raportuese. **Megjithatë, subjektet raportuese duhet të kenë akses në deklaratën e paraqitur nga personi juridik ose struktura juridike vetëm** nëse raportojnë një mospërputhje (...) ose raportojnë hapat që kanë ndërmarrë për të përcaktuar pronarët përfitues të personit juridik ose të strukturës juridike; në këto raste ato mund të kenë akses edhe në këtë informacion shtesë.
- 7) (b) (...) **Komisioni duhet të nxjerrë rekomandime mbi metodat dhe procedurat që duhen përdorur nga subjektet përgjegjëse lidhur me regjistrat qendrorë për verifikimin e informacionit mbi pronësinë përfituese** dhe nga subjektet raportuese e autoritetet kompetente për të identifikuar dhe raportuar mospërputhje lidhur me pronësinë përfituese.

Kur subjektet raportuese veprojnë si kujdestarë trusti, ato janë përgjegjëse për saktësinë e të dhënave që paraqesin në regjistrat qendrorë. **Për t'u siguruar që ato të mos fshehin pronarët e vërtetë të aseteve, autoritetet mund të kryejnë inspektime fizike** në ambientet e tyre. Nëse japin informacion të rremë ose të vjetruar, ato mund të përballen me gjopa të konsiderueshme ose pasoja të tjera ligjore.

AMLD5 vs AMLD6

AMLD6 forcon ndjeshëm kompetencat verifikuese të autoriteteve që administrojnë regjistrat qendrorë. Ato tashmë mund të kryejnë inspektime fizike në vend, në ambientet e biznesit të subjekteve raportuese që veprojnë si kujdestarë trusti dhe **duhet të kryejnë menjëherë verifikime automatike kundrejt listave të sanksioneve financiare.**

Rregullat e përgjithshme lidhur me aksesin në regjistrat e pronësisë përfituese nga autoritetet kompetente, organet vetërregulluese dhe subjektet raportuese
Neni 11

- 3) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që kur marrin masa të vigjilencës së duhur ndaj klientit (...) subjektet raportuese të kenë akses në kohë, në informacionin e mbajtur në regjistrat qendrorë të ndërlidhur (...)
- 4) Shtetet Anëtare mund të zgjedhin që informacionin mbi pronësinë përfituese (...) t'ua bëjnë të disponueshëm subjekteve raportuese kundrejt pagesës së një tarife, e cila nuk duhet të jetë në asnjë rast më shumë se kostot minimale të sigurimit të këtij informacioni nëpërmjet regjistrat (...)
- 5) (...) Shtetet Anëtare duhet t'i njoftojnë Komisionit listën e autoriteteve kompetente dhe të organeve vetërregulluese, si dhe kategoritë e subjekteve raportuese që kanë marrë akses në regjistrin qendror dhe llojin e informacionit që u vihet atyre në dispozicion.

Për të verifikuar siç duhet identitetin e klientëve të tyre, këto subjekte duhet të kenë akses në regjistrat zyrtarë të shtetit. Ky nen ua garanton këtë akses në mënyrë që të mund të kryejnë në mënyrë efektive kontrollet e tyre. Edhe pse mund të ngarkohet një tarifë, ajo duhet të mbahet e ulët, në mënyrë që të mos dekurajohet përdorimi i të dhënave.
Shënim: Neni 15 mbi përjashtimet nga rregullat e aksesit në regjistrat e pronësisë përfituese.

Krijimi i Njësive të Inteligjencës Financiare
Neni 19

- 2) **Njësia e Inteligjencës Financiare** (NJIF-i) duhet të jetë njësi e vetme qendrore kombëtare përgjegjëse për **marrjen** dhe **analizimin e raporteve të paraqitura nga subjektet raportuese** (...)
- 3) (...) ajo duhet të jetë në gjendje të marrë informacion shtesë nga subjektet raportuese.

Njësia e Inteligjencës Financiare (NJIF-i) vepron si qendra kombëtare për raportimet mbi veprimtaritë e dyshimta. **Subjektet raportuese detyrohen t'i dërgojnë asaj dyshimet për transaksione të dyshimta për analizë.** Për më tepër, NJIF-i ka kompetencë ligjore të kontaktojë një subjekt dhe të kërkojë të dhëna shtesë mbi një klient ose transaksion, për të mbështetur ndërtimin e një çështjeje penale.

Sinjalizimet për subjektet raportuese

Neni 26

1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që NJIF-et janë në gjendje të **sinjalizojnë subjektet raportuese me informacion të rëndësishëm lidhur me ushtrimin e vigjilencës së duhur ndaj klientit (...)**. Ky informacion duhet të përfshijë:

- (a) **Iloje transaksionesh ose veprimtarish** që paraqesin risk të konsiderueshëm (...);
 - (b) **persona të caktuar** që paraqesin risk të konsiderueshëm (...);
 - (c) **zona gjeografike të caktuara** që paraqesin risk të konsiderueshëm (...)
- 3) NJIF-et duhet t'u japin **subjekteve raportuese informacion strategjik mbi tipologjitë, treguesit e riskut dhe tendencat (...)** në baza vjetore.

Për t'i ndihmuar subjektet raportuese të mbrohen, NJIF-et duhet t'i paralajmërojnë ato për kërcënimet e njohura. Kjo përfshin **sinjalizimin e rajoneve me risk të lartë, individëve të dyshimtë ose metodave të reja kriminale**. Duke ofruar këtë "informacion strategjik", NJIF-i u mundëson bizneseve **të përsosin kontrollet e tyre të brendshme të riskut**, në mënyrë që të kërkojnë treguesit e duhur paralajmërues dhe të veprojnë në mënyrë efektive kundër financave të paligjshme.

AMLD5 VS AMLD6

Në ndryshim nga AMLD5, NJIF-i nuk mund të kthejë thjesht informacion apo përgjigje pasive te subjektet raportuese. Me ndryshimet e AMLD6, NJIF-i është i autorizuar të dërgojë sinjalizime strategjike të drejtpërdrejta për subjektet raportuese, lidhur me persona, transaksione ose zona gjeografike të caktuara që paraqesin risk të konsiderueshëm.

Kthimi i përgjigjeve nga NJIF-i

Neni 28

1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që **NJIF-et t'u kthejnë përgjigje subjekteve raportuese mbi raportimin e rasteve të dyshimta (...)**. Kjo përgjigje duhet të përfshijë të paktën cilësinë e informacionit të dhënë, **afatet kohore të raportimit, përshkrimin e dyshimit** dhe dokumentacionin e paraqitur (...) NJIF-i duhet të japë vlerësim mbi informacionin e marrë të paktën **një herë në vit (...)**

//

Kompetencat dhe burimet e mbikëqyrësve kombëtarë

Neni 37

- 1) Çdo Shtet Anëtar duhet të sigurohet që subjektet raportuese që ushtrojnë aktivitetin në territorin e tij (...) t'i nënshtrohen mbikëqyrjes së përshtatshme dhe efektive (...)
- 5) (...) mbikëqyrësit kombëtarë duhet të kryejnë detyrat e mëposhtme:
- (a) të shpërndajnë informacionin përkatës të subjektet raportuese (...)
 - (c) të verifikojnë mjaftueshmërinë dhe zbatimin e politikave, procedurave dhe kontrolleve të brendshme (...);
 - (f) të kryejnë të gjitha hetimet jashtë vendit, inspektimet në vend dhe kontrollet tematike të nevojshme (...)
- 6) (...) mbikëqyrësit kanë (...) kompetencën të:
- (a) kërkojnë paraqitjen e çdo informacioni nga subjektet raportuese që është i rëndësishëm për monitorimin dhe verifikimin e përputhshmërisë (...).

Mbikëqyrja e formave të infrastrukturës së disa ndërmjetësve që veprojnë në kuadër të lirisë për të ofruar shërbime

Neni 38

- Kur veprimtaritë e subjekteve raportuese të mëposhtme ushtrohen në territorin e tyre në kuadër të lirisë për të ofruar shërbime përmes agentëve ose distributorëve, ose përmes llojeve të tjera të infrastrukturës (...) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që këto veprimtari t'i nënshtrohen mbikëqyrjes nga mbikëqyrësit e tyre kombëtarë:
- (a) emetuesit e parasë elektronike (...)
 - (b) ofruesit e shërbimeve të pagesave (...); dhe
 - (c) ofruesit e shërbimeve të krypto-aseteve.

Mbikëqyrësit nuk janë thjesht vëzhgues pasivë; ata duhet **të inspektojnë në mënyrë aktive ambientet e biznesit, të rishikojnë dosjet e brendshme dhe të kërkojnë çdo dokument** që u nevojitet për të verifikuar nëse një biznes po respekton rregullat. Kjo siguron që çdo subjekt, pavarësisht madhësisë së tij, t'i menaxhojë në mënyrë efektive risqet dhe të ruajë integritetin e sistemit financiar.

AMLD5 VS AMLD6

AMLD6 u jep mbikëqyrësve më shumë mjete në dizpozicion për të kryer inspektimet sesa AMLD5. Mbikëqyrësit tani mund të kryejnë inspektime në ambientet e subjektit pa njoftim paraprak dhe **kanë të drejtë aksesit të drejtpërdrejtë në programet, bazat e të dhënave dhe mjetet informatike të brendshme të subjektit raportues.**

Për të shmangur boshllëqet në mbikëqyrje, **Shteti Anëtar pritës merr përgjegjësinë për mbikëqyrjen** e këtyre ofruesve të veçantë. Kjo garanton që, edhe pa një seli vendore, mënyra se si **ata ndërveprojnë me tregun lokal të monitorohet për të parandaluar përdorimin kriminal të shërbimeve të tyre.**

Vënia e informacionit në dispozicion të subjekteve raportuese

Neni 39

- 1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që **mbikëqyrësit t'u vënë në dispozicion subjekteve raportuese** nën mbikëqyrjen e tyre, informacionin mbi pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit (...)
- 3) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që **mbikëqyrësit të zhvillojnë**, sipas rastit, **veprimtari informuese** për t'i njohur subjektet raportuese nën mbikëqyrjen e tyre, me detyrimet që kanë.
- 4) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që mbikëqyrësit **t'u vënë menjëherë në dispozicion subjekteve raportuese nën mbikëqyrjen e tyre, informacionin mbi personat ose subjektet e përfshirë në listat e sanksionet financiare dhe ato të OKB-së.**

Për të kryer në mënyrë sa më efektive rolin e “mbrojtjes” të sistemit financiar nga keqpërdorimi lidhur me pastrimin e parave, subjektet raportuese kanë nevojë për informacion të përditësuar nga Shtetet Anëtare. Mbikëqyrësit duhet të ndajnë **vlerësime të riskut, udhëzime mbi metodat kriminale dhe sinjalizime të menjëhershme** për individë ose subjekte të përfshira në sanksione. Ky shkëmbim proaktiv i informacionit u jep subjekteve mundësinë **të klasifikojnë siç duhet klientët** dhe të njohin treguesit paralajmërues që sinjalizojnë risk të lartë të veprimtarisë së paligjshme.

Mbikëqyrja e bazuar në risk

Neni 40

- 1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që **mbikëqyrësit të zbatojnë një qasje të bazuar në risk lidhur me rolin e tyre. (...)**
- 2) (...) **AMLA duhet të hartojë standarde teknike rregullatore (...)** [që] përcaktojnë treguesit krahasues dhe metodologjinë për vlerësimin dhe klasifikimin e profilit të riskut të qenësishëm dhe të mbetur të subjekteve raportuese (...)
- 4) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që mbikëqyrësit **të marrin parasysh shkallën e diskrecionit që i lejohet subjektit raportues dhe të rishikojnë në mënyrë të përshtatshme vlerësimin e riskut** mbi të cilin bazohet ky diskrecion, si edhe mjaftueshmërinë e politikave, procedurave dhe kontrolleve të tij të brendshme.

Mbikëqyrësit duhet të vlerësojnë **profilin e riskut** të qenësishëm të secilit subjekt raportues dhe të përshtatin intensitetin e inspektimeve të tyre në përputhje me këtë. **Duke rishikuar mënyrën se si subjekti ushtron gjykimin e vet në vlerësimin e risqeve**, autoritetet mund të verifikojnë nëse **kontrollet e brendshme të biznesit janë mjaftueshëm të forta** për t'i rezistuar përpjekjeve kriminale.

Neni 45

1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që **mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar të origjinës** të informojnë mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar pritës sa më shpejt të jetë e mundur (...) **për veprimtaritë që subjekti raportues synon të kryejë** në Shtetin Anëtar pritës.

Neni 46

1) **Në rastin e institucioneve të kreditit dhe institucioneve financiare** që bëjnë pjesë në një grup, (...) **mbikëqyrësit financiarë të Shtetit Anëtar të origjinës dhe ata të Shtetit Anëtar pritës duhet të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin sa më shumë të jetë e mundur.**

6) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që ky nen të zbatohet gjithashtu për mbikëqyrjen e:

(...)

(b) **subjekteve raportuese që veprojnë në kuadër të lirisë për të ofruar shërbime, pa asnjë infrastrukturë, në Shtete Anëtare të ndryshme nga ai ku janë të krijuara. (...)**

Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë gjithashtu që, **në rastet kur subjektet raportuese në sektorin jofinanciar bëjnë pjesë në struktura që kanë të njëjtën pronësi**, drejtim ose kontroll të përputhshmërisë, përfshirë rrjetet ose partneritetet, mbikëqyrësit jofinanciarë të bashkëpunojnë dhe të shkëmbejnë informacion.

Neni 47

1) Kur **subjektet raportuese që nuk bëjnë pjesë në një grup kryejnë veprimtari ndërkufitare** (...) dhe mbikëqyrja ndahet (...) Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë që këta **mbikëqyrës të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin sa më shumë të jetë e mundur.**

Kur subjektet raportuese veprojnë në disa Shtete Anëtare, mbikëqyrësit duhet të punojnë si ekip për të parandaluar kriminelët të shfrytëzojnë kufijtë kombëtarë. Kjo nënkupton **shkëmbimin e informacionit mbi strukturën e një shoqërie, pronarët e saj përfitues dhe kontrollet e saj të brendshme.** Përmes komunikimit të vazhdueshëm, autoritetet mund të sigurojnë që **politikat globale të grupit të zbatohen në mënyrë efektive** në çdo zyrë vendore, duke parandaluar thyerjen e hallkave të dobëta në zinxhir.

Neni 49

- 1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që të **ngrihen kolegje të posaçme mbikëqyrëse AML/CFT (...)** kur një institucion krediti ose institucion financiar (...)
- (b) ka krijuar pika të ushtrimit të aktivitetit në të paktën dy Shtete Anëtare të ndryshme (...)
- 14) (...) standardet teknike rregullatore duhet të specifikojnë: (...)**
- (c) çdo masë shtesë që duhet të zbatohet nga kolegjet kur grupet përfshijnë subjekte raportuese në sektorin jofinanciar.**

Neni 50

- 1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që mbikëqyrësit jofinanciarë (...) të jenë në gjendje të krijojnë kolegje të posaçme mbikëqyrëse AML/CFT (...) (a) kur një subjekt raportues në sektorin jofinanciar, ose një grup i tillë, ka pika të ushtrimit të aktivitetit në të paktën dy Shtete Anëtare të ndryshme (...).

Mbikëqyrja e organeve vetërregulluese

Neni 52

- 1) Kur Shtetet Anëtare vendosin (...) **t'u lejojnë organeve vetërregulluese të ushtrorjnë mbikëqyrje ndaj subjekteve raportuese (...)** ato duhet të sigurohen që veprimtaritë e këtyre organeve vetërregulluese gjatë ushtrimit të këtyre funksioneve, **t'i nënshtrohen mbikëqyrjes nga një autoritet publik.**
- 2) Autoriteti publik që mbikëqyr organet vetërregulluese **duhet të jetë përgjegjës për sigurimin e një sistemi mbikëqyrës të përshtatshëm dhe efektiv për subjektet raportuese (...).**

Për organizatat e mëdha që veprojnë ndërkufitarisht krijohen struktura të përhershme bashkëpunimi, të njohura si kolegje. Këto kolegje u mundësojnë mbikëqyrësve nga Shtete të ndryshme Anëtare **të bashkërendojnë mbikëqyrjen dhe të shkëmbejnë informacione.** Qoftë kur biznesi është bankë, qoftë kur është subjekt jofinanciar si një grup zyrash ligjore, këto kolegje **sigurojnë një qasje të unifikuar mbikëqyrëse**, duke u lejuar autoriteteve të trajtojnë njëkohësisht shkelje serioze që prekin të gjithë grupin.

AML5 vs AML6

Ka një ndryshim: nga bashkëpunimi vullnetar dhe i bazuar në udhëzime, siç shihej nën AML5, drejt kërkesave të detyrueshme ligjore në AML6. Shtetet Anëtare tani duhet të krijojnë një kuadër të përbashkët mbikëqyrës për çdo subjekt raportues – financiar ose jofinanciar – që vepron në disa Shtete Anëtare. Për subjektin raportues kjo nënkupton përballjen me një front mbikëqyrës të unifikuar dhe të përhershëm, ku mbikëqyrësit nga juridiksione të ndryshme koordinojnë qasjen e tyre ndaj inspektimeve dhe vendosjes së masave për shkelje serioze.

Në sektorët ku organet profesionale kryejnë mbikëqyrjen e një subjekti raportues, Shteti Anëtar duhet të caktojë **një autoritet publik që t'i monitorojë këto organe.** Kjo siguron që **subjekti raportues t'i nënshtrohet një standardi të lartë përputhshmërie dhe që sistemi mbikëqyrës të jetë i lirë nga ndikimi i industrisë,** duke ruajtur integritetin e tregut të brendshëm.

<p>Dispozita të përgjithshme Neni 53</p>	
<p>1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që subjektet raportuese të mund të mbahen përgjegjëse për shkeljet e Rregullores (BE) 2024/1624 dhe (BE) 2023/1113 në përputhje me këtë Seksion.</p>	//
<p>Masat mbikëqyrëse ndaj degëve të subjekteve raportuese dhe disa veprimtarive të ushtruara në kuadër të lirisë për të ofruar shërbime Neni 54</p>	
<p>2) Kur mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar pritës identifikojnë shkelje (...) ata duhet t'u kërkojnë subjekteve raportuese që ushtrojnë aktivitet në territorin e tyre(...) të përmbushin kërkesat e zbatueshme (...)</p> <p>3) Kur subjektet raportuese dështojnë të ndërmarrin veprimet e nevojshme, mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar pritës duhet të informojnë përkatësisht mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar të origjinës.</p> <p>4) (...) në situata të shkeljeve serioze, të përsëritura ose sistematike nga subjektet raportuese (...) mbikëqyrësit e Shtetit Anëtar pritës duhet të lejohen që, me nismën e tyre, të marrin masa të përshtatshme dhe proporcionale (...).</p>	<p>Kur një subjekt raportues vepron ndërkufitarisht, Shteti Anëtar pritës ka kompetencën të kërkojë korrigjimin e çdo shkeljeje të identifikuar. Nëse mangësitë e subjektit raportues janë serioze ose të përsëritura, mbikëqyrësi vendor mund të marrë masa të përkohshme të menjëhershme për të mbrojtur sistemin financiar të territorit të vet, deri sa Shteti Anëtar i origjinës të mund të ndërhyjë.</p>

Sanksionet financiare

Neni 55

1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që sanksionet financiare të vendosen ndaj subjekteve raportuese për shkelje serioze, të përsëritura ose sistematike (...) të kërkesave të parashikuara në (...):

(a) Kreun II (Politikat, procedurat dhe kontrollet e brendshme të subjekteve raportuese)

(b) Kreun III (Vigjilenca e duhur ndaj klientit)

(c) Kreun V (Detyrimet e raportimit) (...)

2) (...) sanksionet maksimale financiare (...) arrijnë të paktën në dyfishin e përfitimit të nxjerrë nga shkelja (...) ose të paktën 1,000,000 euro, sipas shumës më të lartë.

Shtetet Anëtare duhet të vendosin gjopa të konsiderueshme ndaj një subjekti raportues për dështime të rënda në detyrat thelbësore, si kontrolli i klientëve ose raportimi i rasteve të dyshimta. Duke vendosur një nivel të lartë minimal për këto sanksione, neni siguron që subjektet raportuese ta konsiderojnë përputhshmërinë AML/CFT si një domosdoshmëri ligjore thelbësore dhe jo thjesht si një kosto administrative.

Masat administrative

Neni 56

1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që mbikëqyrësit të jenë në gjendje të zbatojnë masa administrative ndaj një subjekti raportues kur identifikojnë:

(a) shkelje (...)

(b) dobësi në politikat e brendshme (...)

2) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që **mbikëqyrësit të jenë në gjendje, të paktën, të:**

(b) **urdhërojnë subjektet raportuese të përmbushin kërkesat**, përfshirë zbatimin e masave specifike korigjuese

(e) **vendosin një ndalim të përkohshëm ndaj çdo personi që ka përgjegjësi drejtuese në një subjekt raportues**, ose ndaj çdo personi tjetër fizik që është mbajtur përgjegjës për shkeljen, për të ushtruar funksione drejtuese në subjekte raportuese.

Përtej gjobave, **mbikëqyrësit kanë nevojë për mjete efektive për ta detyruar një subjekt raportues të ndryshojë sjelljen e tij.** Këto masa përmbartimore, si **deklaratat publike që ekspozojnë dështimet e përputhshmërisë së subjektit ose heqja e licencës**, janë krijuar për të korigjuar mangësitë e brendshme dhe për të siguruar që subjekti raportues të veprojë në mënyrë të sigurt dhe ligjore.

Pagesat periodike ndëshkuese

Neni 57

- 1) Shtetet Anëtare duhet të sigurohen që, kur subjektet raportuese nuk respektojnë masat administrative (...) brenda afateve përkatëse, mbikëqyrësit të jenë në gjendje të vendosin pagesa periodike ndëshkuese me qëllim detyrimin për përputhshmëri me ato masa administrative.
- 2) (...) Pagesat periodike ndëshkuese duhet të vendosen derisa subjekti raportues ose personi përkatës të respektojë masat administrative përkatëse.

Nëse një subjekt raportues nuk respekton një urdhër për përmirësimin e sistemeve të tij të përputhshmërisë, Shteti Anëtar mund të ushtrojë presion financiar të vazhdueshëm përmes **gjobave ditore**. Kjo synon të **detyrojë pajtueshmëri të menjëhershme**, duke e bërë të qartë se zvarritja e përmbushjes së kërkesave ligjore do të sjellë kosto në rritje nga dita në ditë.

AMLD5 vs AMLD6

Ky është një mekanizëm i ri përbarimor në AMLD6, i cili nuk ishte i detajuar në AMLD5. Tani Shtetet Anëtare duhet t'u japin mbikëqyrësve kompetencën për të vendosur gjoba ditore me qëllim detyrimin e një subjekti raportues të zbatojë një urdhër administrativ të mëparshëm. Kjo siguron që subjekti raportues të mos mund ta shtyjë pajtueshmërinë, pasi kostoja financiare e mosveprimit rritet çdo ditë.

Raportimi i shkeljeve dhe mbrojtja e personave raportues

Neni 60

- 1) (...) raportimin e shkeljeve (...) dhe **mbrojtjen e personave që raportojnë këto shkelje (...)**
- 2) **Autoritetet mbikëqyrëse** duhet të jenë autoritetet kompetente për **krijimin e kanaleve të jashtme të raportimit** dhe për ndjekjen e raportimeve për aq sa bëhet fjalë për kërkesat që zbatohen për **subjektet raportuese (...)**.

Shtetet Anëtare duhet të garantojnë sigurinë e "sinjalizuesve" brenda një subjekti raportues. Duke krijuar kanale të sigurta që punonjësit të raportojnë shkelje, Shteti Anëtar siguron që dështimet e brendshme ose veprat kriminale brenda një subjekti raportues të mund të bëhen të ditura pa pasur frikë nga hakmarrja.

Bashkëpunimi AML/CFT

Seksioni 1 – Kreu V

Neni 61

3) Shtetet Anëtare nuk duhet të ndalojnë ose të vendosin kushte të paarsyeshme ose (...) kufizuese mbi shkëmbimin e informacionit (...) dhe nuk duhet të refuzojnë një kërkesë për ndihmë me arsyetimin se:
(b) ligji kombëtar u kërkon subjekteve raportuese të ruajnë sekretin ose konfidencialitetin (...)

Neni 62

1) (...) Shtetet Anëtare duhet t'i komunikojnë Komisionit dhe AMLA-s:
(a) listën e mbikëqyrësve përgjegjës për mbikëqyrjen e përputhshmërisë së subjekteve raportuese (...) dhe të dhënat e tyre të kontaktit; (...).

Bashkëpunimi efektiv kërkon që Shtetet Anëtare të mos lejojnë që ligjet kombëtare, si sekreti profesional i një subjekti raportues, të bllokojnë shkëmbimin e informacionit ndërmjet autoriteteve. Për më tepër, **duke mbajtur një listë të centralizuar të të gjithë mbikëqyrësve, Bashkimi Europian garanton që çdo subjekt raportues të monitorohet** siç duhet dhe që ndihma ndërkuftare të jetë e shpejtë dhe efikase.

Kërkesat e ruajtjes së sekretit profesional

Neni 67

1) **Shtetet Anëtare duhet të kërkojnë që të gjithë personat që punojnë për (...) mbikëqyrësit (...) [t'i] nënshtrohen detyrimit të sekretit profesional.** (...) informacioni konfidencial (...) i marrë gjatë ushtrimit të detyrave të tyre (...) **mund të zbulohet vetëm në formë të përmbledhur ose të agreguar, në mënyrë të tillë që subjektet individuale raportuese të mos mund të identifikohen.**

Megjithëse mbikëqyrësit kanë kompetenca të gjera, Shteti Anëtar duhet të mbrojë edhe sekretet tregtare të biznesit të një subjekti raportues. Çdo e dhënë konfidenciale e marrë gjatë një hetimi duhet të mbetet e tillë. Nëse mbikëqyrësi ndan të dhëna, ai duhet ta bëjë këtë në mënyrë të tillë që **të mos lejojë identifikimin e subjektit të përfshirë.** Këto kërkesa për konfidencialitet ndihmojnë në ruajtjen e besimit në sistemin mbikëqyrës.

Udhëzime për bashkëpunimin AML/CFT

Neni 69

Deri më 10 korrik 2029, AMLA duhet (...) të nxjerrë udhëzime mbi:

(a) bashkëpunimin ndërmjet autoriteteve kompetente (...) dhe subjekteve përgjegjëse për regjistrat qendrorë, për të parandaluar pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit;

(b) procedurat që duhet të përdoren nga autoritetet kompetente për mbikëqyrjen ose kontrollin e subjekteve raportuese sipas akteve të tjera juridike të Bashkimit Europian (...).

Për të garantuar një mbrojtje të unifikuar, AMLA jep udhëzime mbi mënyrën se si të gjitha autoritetet brenda një Shteti Anëtar duhet të bashkëpunojnë. Ky kuadër siguron që edhe ata që mbikëqyrin një subjekt raportues për qëllime të tjera – si qëndrueshmëria bankare – të kuptojnë se si të **identifikojnë dhe të adresojnë risqet e pastrimit të parave** brenda atij subjekti. Duke harmonizuar rolet dhe rrjedhat e informacionit, sistemi garanton një mbrojtje të unifikuar dhe të njëtrajtshme në të gjitha frontet mbikëqyrëse.

AMLD5 vs AMLD6

Duke evoluar nga udhëzimet sektoriale të AMLD5, AMLD6 e centralizon krijimin e standardeve të bashkëpunimit nën AMLA-n. Këto udhëzime tashmë detyruese do të përcaktojnë mënyrën se si mbikëqyrësit duhet t'i marrin parasysh risqet e pastrimit të parave kur ushtrojnë detyra të tjera (si kontrolli i detajuar bankar). Për subjektin raportues, kjo krijon një përvojë më të unifikuar mbikëqyrëse, ku pritshmëritë AML/CFT integrohen në të gjitha format e mbikëqyrjes shtetërore dhe nuk trajtohen si një rrugë e veçantë përputhshmërie.

RREGULLORJA 2024/1620 – RREGULLORJA AMLA

TEKSTI LEGJISLATIV

Rregullorja (BE) 2024/1620 e Parlamentit Europian dhe e Këshillit, datë 31 maj 2024, për krijimin e Autoritetit për Luftën kundër Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit dhe për ndryshimin e Rregullores (BE) nr. 1094/2010 dhe (BE) nr. 1095/2010

DISPOZITAT	SHPJEGIMI
Përkufizimet Neni 2	
<p>1) (...) (1) “subjekt raportues i përzgjedhur” do të thotë një institucion krediti, një institucion financiar ose një grup (...) që i nënshtrohet mbikëqyrjes së drejtpërdrejtë nga Autoriteti në përputhje me nenin 13;</p> <p>(2) “subjekt raportues jo i përzgjedhur” do të thotë një institucion krediti, një institucion financiar ose një grup (...) që nuk është subjekt raportues i përzgjedhur.</p>	<p>Rregullorja AMLA vendos një dallim ndërmjet llojeve të shoqërive që i nënshtrohen mbikëqyrjes. Ky dallim i mundëson Bashkimit Europian të përqendrojë burimet e tij të drejtpërdrejta tek ato institucione që paraqesin risk më të lartë ndërkufitar, duke siguruar njëkohësisht që të gjitha subjektet e tjera të mbeten nën një standard të përbashkët dhe me cilësi të lartë në nivel kombëtar.</p>

Detyrat

Neni 5

1) Autoriteti duhet të kryejë detyrat e mëposhtme në lidhje me risqet e pastrimit të parave/financimit të terrorizmit që prekin tregun e brendshëm:

(...)

(a) (...)

(b) (...)

(c) **mbledh dhe analizon informacion (...) mbi dobësitë e identifikuar në zbatimin e rregullave AML/CFT nga subjektet raportuese, ekspozimin e tyre ndaj riskut (...);**

(g) mbështet, lehtëson dhe forcon bashkëpunimin dhe shkëmbimin e informacionit ndërmjet subjekteve raportuese dhe mbikëqyrësve (...)

2) Autoriteti kryen detyrat e mëposhtme në lidhje me subjektet raportuese të përzgjedhura:

(a) **siguron përputhshmërinë e subjekteve raportuese** të përzgjedhura me kërkesat që duhet të zbatohen sipas Rregullores (BE) 2024/1624 dhe Rregullores (BE) 2023/1113 (...)

(b) kryen rishikime dhe vlerësime mbikëqyrëse në nivel subjekti individual dhe në nivel grupi (...) dhe, mbi bazën e [tyre], vendos kërkesa specifike, vendos masa administrative dhe sanksione financiare (...).

AMLA ka për detyrë të identifikojë dobësitë sistemike në të gjithë tregun, duke analizuar mënyrën se si subjektet raportuese zbatojnë rregullat dhe ku janë të ekspozuara ndaj kërcënimeve. Për subjektet raportuese të përzgjedhura për mbikëqyrje të drejtpërdrejtë, AMLA vepron si rregullatori kryesor, duke kryer inspektime të detajuara dhe duke ushtruar kompetencën për të dhënë urdhra detyruese ose për të vendosur gjopa, me qëllim korrigjimin e mangësive dhe ruajtjen e stabilitetit të sistemit financiar.

Metodologjia mbikëqyrëse AML/CFT

Neni 8

- 1) Në bashkëpunim me autoritetet mbikëqyrëse, Autoriteti duhet të zhvillojë dhe të mbajë **të përditësuar një metodologji mbikëqyrëse AML/CFT të harmonizuar, që detajon qasjen e bazuar në risk ndaj mbikëqyrjes së subjekteve raportuese** në Bashkim European. (...)
- 2) (...) Autoriteti **duhet të bëjë dallime ndërmjet subjekteve raportuese**, mbi bazën e veprimtarive të tyre dhe llojit e natyrës së riskut të pastrimit të parave/financimit të terrorizmit ndaj të cilit janë të ekspozuara. (...)
- 3) Autoriteti duhet të hartojë pyetësorë të strukturuar (...) për qëllime të kërkimit, mbledhjes, përpilimit dhe analizimit të të dhënave dhe informacionit nga subjektet raportuese (...).

Për të zëvendësuar mozaikun aktual të rregullave kombëtare, AMLA **duhet të ndërtojë një manual unik dhe të unifikuar për mënyrën se si mbikëqyrën shoqëritë**. Kjo metodologji garanton që mbikëqyrja të jetë proporcionale me riskun real që paraqet një shoqëri, duke përdorur mjete digjitale të standardizuara për mbledhjen e të dhënave objektive. **Kjo qasje i mbron shoqëritë nga kërkesa të paqëndrueshme dhe siguron që mbikëqyrësit në të gjithë Bashkimin European të kenë një pamje të krahasueshme të risqeve.**

Baza qendrore e të dhënave AML/CFT

Neni 11

- 2) Autoritetet mbikëqyrëse duhet të transmetojnë informacionin e mëposhtëm, **përfshirë të dhënat që lidhen me subjektet individuale raportuese** (...)
- (b) informacion statistikor mbi kategoritë dhe numrin e subjekteve të mbikëqyrura raportuese sipas kategorive (...) dhe informacion bazë mbi **profilin e riskut të këtyre subjekteve**
- (c) **masat administrative të zbatuara dhe sanksionet financiare të vendosura** gjatë mbikëqyrjes së subjekteve individuale raportuese (...).

Krijohet një qendër qendrore *inteligjence* për të mbajtur një pasqyrë të plotë të historikut të përputhshmërisë së çdo shoqërie. Duke gjurmuar profilet e riskut dhe masat disiplinore të së kaluarës, AMLA mund të identifikojë tendencat dhe dështimet e mundshme ndërmjet Shteteve Anëtare. **Këto të dhëna kolektive janë thelbësore për të siguruar që, kur subjektet raportuese veprojnë në tregje të reja,** performanca e tyre e mëparshme dhe reputacioni i drejtimit të tyre të jenë të njohura për të gjithë rregullatorët përkatës.

Vlerësimi i institucioneve të kreditit dhe institucioneve financiare për qëllime të përzgjedhjes për mbikëqyrje të drejtpërdrejtë

Neni 12

- 1) (...) Autoriteti (...) duhet të kryejë një vlerësim periodik të institucioneve të kreditit dhe institucioneve financiare (...) kur ato veprojnë (...) në të paktën gjashtë Shtete Anëtare.
- 2) Autoritetet mbikëqyrëse, si dhe subjektet raportuese që i nënshtrohen vlerësimit periodik, duhet t'i vënë Autoritetit në dispozicion çdo informacion të nevojshëm për kryerjen e këtij vlerësimi (...)
- 3) **Profilat e riskut të qenësishëm dhe të riskut të mbetur të një subjekti raportues të vlerësuar (...) klasifikohen nga Autoriteti si të ulëta, të mesme, të konsiderueshme ose të larta (...).**

Ky nen ka në fokus institucionet me një shtrirje të rëndësishme ndërkufitare, me qëllim që të bëhen potencialisht subjekte të mbikëqyrjes së drejtpërdrejtë në nivel të Bashkimit Europian. Subjektet raportuese që veprojnë në gjashtë ose më shumë Shtete Anëtare i nënshtrohen një vlerësimi rigoroz të "riskut të mbetur", pra, riskut që ngelet pasi janë zbatuar kontrollet e tyre të brendshme. Ky proces objektiv i klasifikon firmat sipas kategorive të riskut, duke identifikuar ato raste ku mbikëqyrja në nivel të BE-së sjell vlerën më të madhe të shtuar për tregun e brendshëm.

Përzgjedhja e subjekteve raportuese

Neni 13

- 1) Institucionet e kreditit dhe institucionet financiare (...) të cilat **klasifikohen me profilin e riskut të lartë** sipas nenit 12, duhet të kualifikohen si subjekte raportuese të përzgjedhura.
- 2) (...) kur identifikohen më shumë se 40 subjekte (...) Autoriteti mund (...) të bjerë dakord për kufizimin e përzgjedhjes në një numër tjetër të veçantë subjektësh ose grupesh që është më i madh se 40. (...)
- 6) **Një subjekt raportues i përzgjedhur mbetet subjekt i mbikëqyrjes së drejtpërdrejtë nga Autoriteti** derisa Autoriteti të fillojë mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë (...) mbi bazën e një liste të krijuar për periudhën pasuese të përzgjedhjes (...).

Subjektet raportuese hyjnë nën mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë të Bashkimit Europian pasi klasifikohen si "me risk të lartë" në përfundim të vlerësimit periodik. Për ta bërë sistemin të menaxhueshëm, Autoriteti fokusohet te një grup thelbësor prej rreth 40 firmash më të rëndësishme. Pasi përzgjidhen, këto subjekte raportuese mbeten nën mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë të AMLA-s për të paktën tre vjet, duke sjellë stabilitet dhe duke mundësuar përmirësime afatgjata të kuadrit të tyre të përputhshmërisë.

Kalimi i detyrave dhe kompetencave shtesë të mbikëqyrjes së drejtpërdrejtë në rrethana të jashtëzakonshme me kërkesë të një mbikëqyrësi financiar
Neni 14

1) Një mbikëqyrës financiar mund t'i paraqesë Autoritetit një kërkesë të arsyetuar që Autoriteti të **marrë përsipër mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë (...)** në lidhje me një subjekt të caktuar raportues jo të përzgjedhur. Kërkesa (...) paraqitet vetëm në **rrethana të jashtëzakonshme, me qëllim adresimin në rang BE-je të risqeve të shtuara të pastrimit të parave/financimit të terrorizmit ose të dështimeve të përputhshmërisë (...)**.

Ekziston një mekanizëm për trajtimin e krizave që lidhen me **subjekte raportuese që nuk bëjnë pjesë në listën e rregullt të përzgjedhjes**. Nëse një subjekt raportues paraqet dështime ekstreme të përputhshmërisë ose një kërcënim sistematik që rregullatorët kombëtarë nuk mund ta adresojnë në kohë, mbikëqyrja mund të transferohet në nivel të BE-së. Kjo bën të mundur **adresimin me shpejtësi dhe specializimin e duhur të risqeve serioze**, edhe kur subjekti raportues nuk i plotëson kriteret standarde të madhësisë ose të shtrirjes gjeografike për mbikëqyrje të drejtpërdrejtë.

Masat administrative
Neni 21

1) (...) Autoriteti ka kompetencën të zbatojë masa administrative (...) për t'i kërkuar çdo **subjekt raportues të përzgjedhur të marrë masat e nevojshme kur:**

- (a) **subjekt raportues i përzgjedhur konstatohet se ka shkelur** aktet e Bashkimit Europian (...)
- (b) Autoriteti ka tregues të mjaftueshëm dhe të provueshëm se **subjekt raportues i përzgjedhur ka të ngjarë të kryejë një shkelje (...)**

2) (...) Autoriteti duhet të ketë (...) kompetencën të zbatojë masat administrative të mëposhtme: (...)

- (b) **të urdhërojë subjektet raportuese të përmbushin kërkesat, përfshirë zbatimin e masave specifike korrigjuese; (...)**
- (e) **të kufizojë ose të reduktojë veprimtarinë, operacionet ose rrjetin e institucioneve** që përbëjnë subjektin raportues të përzgjedhur, ose të kërkojë tjetërsimin e veprimtarive; (...)
- (g) kur subjekti raportues i përzgjedhur i nënshtrohet autorizimit nga autoritetet, **të propozojë heqjen ose pezullimin e këtij autorizimi.**

AMLA ka në dispozicion një paketë të fuqishme mjetesh për t'i detyruar subjektet raportuese të veprojnë në përputhje me Direktivat dhe Rregulloret. Këto masa nuk janë vetëm reaktive; ato mund të përdoren edhe paraprakisht kur procedurat e brendshme të një subjekti raportues vlerësohen si të pamjaftueshme për risqet me të cilat **përballet**. Duke urdhëruar ndryshime specifike në *qeverisje*, duke kufizuar veprimtaritë e biznesit me risk të lartë ose madje duke rekomanduar heqjen e licencës së veprimtarisë, AMLA garanton që subjektet raportuese të mos përfitojnë nga niveli i ulët i përputhshmërisë.

Kërkesat për marrje masash në rrethana të jashtëzakonshme pas treguesve të shkeljeve serioze, të përsëritura ose sistematike

Neni 32

- 1) Mbikëqyrësit financiarë duhet ta njoftojnë Autoritetin kur situata e ndonjë **subjekti raportues jo të përzgjedhur (...) përkeqësohet në mënyrë të shpejtë dhe të konsiderueshme (...)** ose cenon integritetin e sistemit financiar të Bashkimit European.
- 2) Autoriteti mund, kur ka tregues **të shkeljeve serioze, të përsëritura ose sistematike nga një subjekt raportues jo i përzgjedhur**, t'i kërkojë mbikëqyrësit financiar të tij:
 - (a) **të hetojë këta tregues (...)**
 - (b) të shqyrtojë **vendosjen e sanksioneve** ndaj atij subjekti (...).

Edhe për ato institucione që mbeten nën mbikëqyrje kombëtare, AMLA vepron si një mekanizëm i nivelit të lartë mbrojtës. **Nëse përputhshmëria e një subjekti raportues përkeqësohet, AMLA mund t'u kërkojë mbikëqyrësve kombëtarë të hapin hetime formale ose të vendosin sanksione**, duke siguruar që ata të mos shpërfillin dështimet sistematike që mund të ndikojnë në të gjithë Bashkimin European.

Bashkërendimi dhe lehtësimi i punës së kolegjeve mbikëqyrëse AML/CFT në sektorin jofinanciar

Neni 36

- 1) Autoriteti duhet (...) të ndihmojë në **krijimin dhe funksionimin e kolegjeve mbikëqyrëse AML/CFT në sektorin jofinanciar për subjektet raportuese (...)** që veprojnë në disa Shtete Anëtare (...).
- 3) (...) personeli i Autoritetit duhet të **ketë të drejta të plota pjesëmarrjeje (...)** **përfshirë inspektimet në vend**, të subjekteve raportuese në sektorin jofinanciar (...).

Duke pranuar se risqet ekzistojnë edhe përtej sektorit bankar, **AMLA bashkërendon kolegjet mbikëqyrëse për subjektet raportuese ndërkufitare në sektorin jofinanciar (si pasuritë e paluajtshme ose profesionet juridike)**. Këto kolegje u mundësojnë rregullatorëve nga Shtete të ndryshme Anëtare të sinkronizojnë mbikëqyrjen e tyre dhe të kryejnë inspektime të përbashkëta, duke parandaluar që subjektet raportuese të shfrytëzojnë boshllëqet mes regjimeve kombëtare dhe duke siguruar mbikëqyrje të njëtrajtshme në të gjithë Bashkimin European.

Udhëzimet dhe rekomandimet

Neni 54

- 1) Autoriteti duhet (...) të nxjerrë udhëzime dhe rekomandime për (...) subjektet raportuese.
- 3) **Subjektet raportuese duhet të bëjnë çdo përpjekje për të respektuar këto udhëzime dhe rekomandime. (...) Nëse kërkohet (...) subjektet raportuese duhet të raportojnë në mënyrë të qartë dhe të detajuar si e respektojnë atë udhëzim ose rekomandim.**

AMLA përdor **udhëzime dhe rekomandime për të dhënë orientime praktike mbi mënyrën se si duhet të zbatohet ligji.** Edhe pse teknikisht janë rekomandime, **subjektet raportuese i nënshtrohen një detyrimi të fortë “respekto ose shpjego”, duke garantuar harmonizimin e praktikave më të mira dhe transparencën e subjekteve** lidhur me mënyrën se si përmbushin kërkesat e Bashkimit Europian.

Tarifat e vendosura mbi subjektet raportuese të përzgjedhura dhe jo të përzgjedhura

Neni 77

- 1) Autoriteti **duhet të vendosë një tarifë vjetore mbikëqyrëse për të gjitha subjektet raportuese të përzgjedhura (...) dhe për subjektet raportuese jo të përzgjedhura që plotësojnë kriteret e përcaktuara në nenin 12(1). (...)**
- 4) Autoriteti duhet t'u **komunikojë subjekteve raportuese në fjalë, bazën e llogaritjes së tarifës vjetore mbikëqyrëse.**

Për të garantuar **një mbikëqyrje të pavarur dhe të qëndrueshme**, sistemi mbikëqyrës financohet nga firmat që paraqesin riskun dhe **kompleksitetin** më të madh. Këto tarifa llogariten në mënyrë proporcionale, duke siguruar që **subjektet raportuese më të mëdha dhe më komplekse** të mbajnë një pjesë të drejtë të kostove të nevojshme për monitorimin e tregut të brendshëm.

Transparency International EU

31 Rue du Commerce, 1000 Brussels

<http://www.transparency.eu/>

+32 (0) 4 97 49 90 81

brussels@transparency.org

Transparency Register ID: 501222919
71